

BOCETE

ADECĂ

CÂNTĂRI LA MORȚI.

Adunate

BCU Cluj / Central University Library Cluj

de
Ioan Popu Reteganul.

G H E R L A

Editura, proprietatea și tiparul
Tipografiei „Aurora“ A. Todoran
1897.

Iubite Cetitoriule!

Îți aduci aminte de ceea ce a ȕis marele poet Alexandri: „Românul e născut poet.“ El își cântă sôrtea și traiul între tôte împrecgiurările. Când intră în lume puiul de Român este însoțit de cântece vesele; mama și buna, surorile și mătușele, îi cântă cântece vesele; toți se bucură că a venit om pre lume. In cântece adôrme, în cântece se tredește, în cântece prinde a gângăni cele de întâiū vorbe.

De se simte rău „puiul mami“ mama și buna și mătușile-i cântă și descântă ca se-i fie bine.

Așa cresce Românașul.

Când e mărișor de apucă a âmbra prin ședători și clăci, pre la lucru și móră, el cântă însuși, se pomenesc cântând. Atunci cântă de dragoste și dor. — Vine timpul de-l iau cătană, atunci cântă însuși de necaz și mânie,

de dor și jale, ér' ai lui toți cântă cu el, cu deosebire mama lui și — drăguța lui.

Vine dela óste; viața i s'a schimbat și cu ea și cântecul. Acum ér' cântă de bucurie și de dragoste.

Se căsătorește. Ceremonia nunții stă tótă din cântări de bucurie și desfătare, tótă din cântece de dragoste.

A nimerit bine cu căsătoritul — nu se departă de cântecele lui vesele; a nimerit rău — cântecele îl însoțesc și atunci, ci cântecele de ură, mânie, necaz, jale....

Îmbătrânesce omul, i-se apropie sfârșitul, acum nu mai cântă, că nu mai póte, dar' ca și la întrarea lui în lume așa și la eșirea lui din lume, cântă alții pentru el, cei mai de aprópe ai lui, mama și buna, surorile și mătușele.

Cât timp a fost tare și mare și-a cântat însuși cântecele. După mórte, ca și la întrarea lui în lume, i-le cântă alții, s'éu mai bine ȃis: i-le cântă altele, căci femeia i-a cântat la légân

și femeia-i cântă și la cosciug; aceste 2 soiuri de cântări ale légânului și sicriului sunt numai ale femeiei, fie ea ca mamă, bună, mătușă, soră ori prietină.

Așa-i cu fiul de Român și așa-i și cu fca de Român. La légânul ei încă cântă mama, buna, mătușă ori sora; după ce se apucă mărișoră, își cântă însași sörtea, și după ce ese din lume și la cosciugul ei cântă cei ce o-au iubit, cântece de jale și durere. Aceste cântece sunt cu drept cuvânt isbucnirea jalei Românului cântată de glasul femeiei române; aceste cântece jalnice se numesc în genere bocete ori bociri. De aceste sunt mare mulțime în poporul nostru, dar' mare mulțime și resar și se pierd precum resar de curund; resar când vine mörtea de duce pre unul din cei ce am iubit și pier curund după punerea lui în mormânt ca se fie înlocuite adesea de jale și mai mare.

În cärticica acésta am adunat anume câteva cântece de aceste și le dau iubitului cetitor

ca se nu fie date uitării, căci și aceste sunt o părticică din opul cel mare al literaturii noastre populare care în întregitatea sa nu s'a puté tipări nici când, căci geniul poporului nostru crează tot mereu părticele de părticele, cari a se aduna tóte — nu este lucru cu putință, căci suntem „mulți și împrăsciați prin ă împărății. Bocetele aceste le-am împărțit în două clase :

I. de acelea, cari le cântă la morți cântăreții besericesci. Acestea de regulă sunt făcute de ei și sunt scrise, remase și respândite în manuscris dela unul la altul ; aceste se acomodează după starea reposatului și de multe ori după punga celor rămași.

II. de acelea, cari le cântă muierele la morții lor, înpinse de jelea și durerea ce li-o causéază mórtea.

De unde am adunat aceste aci puse? — se vede, că am pus la sfîrșitul fie-cărui bocet, de unde îl am.

Mult m'aș bucura decă cărturarii noștri dela sate mi-ar comunica cât de multe bocete de acestea, precum și descântece, colinți și ori ce versuri populare, ca. — baremă ce a rămas de vitregimea timpurilor — se putem aduna în manunchiuri și astfel a le preda poporului, dintru care sunt scóse, și se rămână urmașilor noștri drept aducere aminte.

Cumcă aceste bocete vor afla bună primire în poporul nostru, cu deosebire la muerile noastre, de acea nici nu mă îndoesc, drept acea le mulțămesc înaintea și le ȃic din inimă:

Să aȃdim de bine!

Reteag (Transilvania) 1897.

Ioan Popu Reteganul.

I.

Bocete de cari cântă diecii pentru plată.

1. Versul lui Lazar.

Viftania frumos nume
Póte-se lăuda-'n lume
C'au gândit omului bine
Tot trei rađe dintru sine
Trei rađe de Agmărag
Le-au primit Domnul cu drag
M a r a c le-a ȃis numele
Că ard ca luminile.
Sunt trei frați din doi părinți
Cu bun nume-'mpodobiți
Lazar, Marta, Maria
Din satul Viftania,
Care neîncetat dorea
În tótă vremea pururea
Cum ei sē se învrednicēscă
Ca Domnului se slujască.
Făcu Domnul o minune
Chiemă pre Lazar la sine

Și-l duseră la mormânt
 Și-l îngropară-'n pământ.
 Era după patru zile
 Domnul făcător de bine
 Călători cale bună
 Cu ucenicii-'mpreună
 Până la Viftania
 La Marta și Maria.
 Ele dacă îl vedură
 La picioare îi cădură
 Plânseră mare plânsore
 Udând sfintele picioare
 Și așa grăiră ele
 Fiind cuprinse de jele:
 Oh! Christóse, Domnul nostru,
 A morit fratele nostru,
 Er' tu de-ai fi fost de față
 Lazar ar' fi cu viéță.
 Și Isus a întrebat:
 Unde-i Lazar îngropat?
 Și cu mare sirguintă
 I-au merș până la gropiță.
 Când la mormânt au ajuns
 Ochii au ridicat în sus:
 Părintele meu ceresc
 Eu ție îți mulțamesc,

În tótă vremea har ți-am dat
 Pururea m'ai ascultat,
 După ce au cuvântat
 Cu glas mare au strigat :
 Vino Lazare afară
 Și mai eși la lume érá.
 Atunci Lazar s'a sculat,
 Pre sorori le-au mângăiat
 Și ce au văđut întru sine
 N'a putut spune la nime,
 Până la Viftania
 La Marta și Maria.
 Și a mai trăit cu ele
 Spre mai mare mângăiere
 O viéță îndelungată
 Dará n'a rís nici odată,
 Pururea de raiü gândia,
 Cu mare grigă trăia
 Cum el se se 'nvrednicéscă
 Ca érá-și se-l dobândéscă ?
 Și de-acum până-'n vecie
 Oh, Christóse slavă ție !

(Dintr'un vechiü manuscris aflat
 pe Săcaș lângă Blaj.)

2. **Versul lui Lazar din Viftania.**

(Variantă.)

Viftania frumos nume
 Póte-se lăuda în lume
 C'au dobândit omul bine
 Cu trei rađe dintre sine
 Trei rađe de razmirat (?)
 Le-au primit Domnul cu drag
 Sunt trei frați din doi părinți
 Cu bun nume 'mpodobiți ;
 Lazar, Marta, Maria,
 Din satul Viftania.
 Făcând Domnul o minune
 Luă pe Lazar din lume,
 Surorile lăcrimând
 Fórte tare suspinând
 Și ducându-l la mormânt
 Îl îngropară în pământ
 Érá după patru zile
 Domnul făcător de bine
 Călătorind cale bună
 Cu ucenicił dinpreună
 În satul Viftania
 La Marta și Maria,
 Ele decă îl vėdură
 A grăi așa 'ncepură :

O Isuse Domnul nostru
 A murit fratele nostru!
 Tu aicea de-ai fi fost
 Ar' fi viu fratele nost.
 Érá Domnul a grăit :
 Tăceți că Lazar n'a murit
 Că numai a adormit
 Fiind tare ostenit ;
 Lazar se va scula érá
 Pe asta lume de ocară.
 Érá ele nu credea
 Până când nu vor vedea !
 Érá Isus cuvântând
 Aminte lor aducênd :
 Au nu v'am spus că cel ce crede
 Slava lui Dumnezeu vede ?
 Și strigă cu glas curênd :
 Duceți-mă la mormênt
 Și eu îl voiü învia
 Cât toți se vor minuna.
 Érá ele așa cântând
 Cătră Isus așa ȃicând :
 Dómne, scim că va învia
 Când toți morții s'or scula
 La 'nvierea cea de apoi
 Acésta o scim și noi.

Apoi mergând cu Isus
 La mormânt unde l'au dus
 Pe Lazar l'au arătat
 Unde l'au fost îngropat.
 Êr' Isus îngenunchind
 Ochiî la ceriû redicând
 Cătră Tatăl cuvântând
 Într'acesta chip dicând:
 Părintele meu ceresc
 Eu ție mă cuceresc
 Și mă rog cu umilință
 Tentru-a norodului credință
 Pentru norodu ce-i de față
 Mai dă lui Lazar viéță
 Ca vëdînd toîi sê se mire
 Pentru a ta dumnezeire.
 Êr' apoi s'au înturnat
 Și lui Lazar au strigat:
 O Lazare vin' afară
 Și mai eși la lume érá!
 Atuncea minune mare:
 Pămêntul de pre mort sare,
 Mortul se ridică 'n sus
 După vorba lui Isus.
 Și-'ndată îl desfătară
 Și-'n față îl sărutară.

Patru zile 'n iad fiind
 Gróznice minunii vëdënd
 Și ce-au vëdüt întru sine
 N'au potut spune la nime,
 Fără cu lacrămi încărcat
 Puținel a cuvëntat
 Patru zile 'n chin trăind
 Lăcrămând și suspinând,
 Apoi érá sa mutat
 Când Domnul ér' la chiebat
 La a raiului dulcétă
 La mult dorita viétă
 La veselia cea buna
 Cu ângerii dimpreună!
 Oh, milostive părinte
 Adu-ți și de noi aminte
 În raiü ne sălășluesce
 Cu Lazar ne 'nvrednicesce.

Pe manuscrisul cu cirile de unde scriseiü acest
 vers stă scris : Anul 1846 Iulie 4 zile.

Grigore Vaida
 fostul dascal la Strimbul.

3. La un tinër (tinëră.)

Bucură-te țintirime
 Că frumósă flóre-ți vine

Dar' nu vine se-'nfloréscă
 Ci vine se putređiéscă.

Că lumea flóre o-au avut,
 Acuma merge-'n pămênt,
 Până la învierea de-apoi
 Care o asceptăm și noi.

Atuncî judecată se iee
 De tóte sémă se dee
 De rodurile ce-au făcut
 Trăind aici pre pămênt!

(c. d. **Aron Boca Velch.**)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

4. **La fii morți.**

Omul se nasce și cresce
 În lume și mai trăesce,
 Și cât de mult de-ar trăi
 Se scie că va muri.

Așa de sus s'au croit
 Ca se fim gata de murit
 Orî în ce ceas ne-ar' tăia
 Mórtea cu secerea sa.

Ađi acésta pruncă mică
 Ca o flóre tinerică
 S'au uscat s'au vesceđit
 Nu-i vrednică de jelit.

Că valurile vieții
 Și cunoscerea dulcetrii
 N'au ajuns, nu le-au gustat,
 Fără de aci s'au luat.

Că Domnului a plăcut
 Ca se nu trăiască mult,
 Năcasul se nu-l cunoscă
 Nici relele se nu-l pască.

Fiți părinți dar' mângăiați
 Și voi frații sei obidați
 Că prunca vóstră-i în bine
 Și raiul e pentru sine.

Ea acuma mulțămesc
 Mulțimei ce-o urmăresce
 De aci pân' la mormânt
 Vecinicu-i aședământ.

(dela diecii din Reteag.)

5. Vers la prunci.

Omul se nasce și cresce
 Și 'n lume el cât trăesce,
 Sute de anī de-ar' trăi
 Tot scie că va muri.

Deci acesta pruncuț mic
 Nu e vrednic de jelit
 Că Domnului i-a plăcut
 Se nu trăiască mai mult.

Dară toate-s înzădar,
 Părinții plâng cu amar
 A filor lor mutare
 Ce le face întristare.

Mângăere nu găsesc
 Ori în cătrău ei privesc
 Că le tot vine în minte
 A pruncuților cuvinte.

Pruncul cel mutat de-aice
 Pare că gingaș ar' dice:
 Mamă dragă și tu tată
 Fă tu bine și mă iertă,

Că nu pot se răsplătesc
 Binele cel părintesc
 Dela voi ce l'am avut,
 Că eu trebe se mă mut.

Vai ce jele și suspine
 M'au cuprins acum pe mine

Când îm caută se pornesc
Dela sinul părintesc.

Se-mî las un tată iubit
Ce de rele m'a scutit
Se-mî las o dulce măicuță
Care m'a nutrit la țită.

Când gândeam că o se cresc
Pe părinți s'ajutorese
Atunci mórtea a venit
Și de dîle m'a lipsit.

Face-ți bine și iertați,
Vai și nu vă supărați
Că nu merg la jucărei
Că mă duc la ingerei.

Eu de-acolo m'oiu ruga
La măicuța precesta,
Ruga cu lacrimi fierbinți
Pentru bunii mei părinți.

Când mă duc din asta lume
Las și frați și surori bune
Care pe min' m'au iubit
În lume cât am trăit.

Lor le ȳic : Scumpiĭ mei fraĭi
 Faceĭ bine ŝi iertaĭ
 Cumva de v'am supĕrat
 Cu voi eu cĕnd m'am jucat.

Ce-am greŝit, nu-i vina mea
 C'avui minte tinerea,
 Dar' voi ca nesce bunĭ fraĭi
 Faceĭ bine ŝi iertaĭ.

La toĭ care s'au trudit
 Cu mine cĕt am bolit
 Le mulĭamesc prea frumos
 Ŝi le-a rĕsplĕti Christos. Cluj

La cei ce au ȕstenit
 Ŝi aicea au venit
 Se mĕ ducĕ la mormĕnt
 Le ȳic ŝi lor un cuvĕnt :

Dumneȳeu vĕ rĕsplĕtescĕ
 Fapta vȕstrĕ creŝtinescĕ
 Ŝi vĕ dee darul seu
 Milostivul Dumneȳeu !

(dela dĕciĭ din Reteag.)

6. La un prunc.

Vai ce jele și suspine
 M'au cuprins astăzi pe mine
 Când îmi caută se pornesc
 Dela sinul părințesc.

Se-mi las un tată iubit
 Ce de rele m'au scutit,
 Se-mi las o dulce măicuță
 Care m'a hrănit la țită.

Multe nu pot se grăesc
 Vădind că toți mă jelesc
 Mai cu sémă prea iubiți
 Superații mei părinți.

Mulțamesc de multul bine
 Ce l'ați purtat pentru mine
 Care-n bóla mea cea multă
 L'ați purtat cu multă trudă.

Dumnețeu vă dăruescă
 Bunătatea cea cerescă
 Frații mei se-i puteți cresce,
 Că-'n mine n'aveți nădejde.

Nănașii mei cei iubiți
 Să trăească fericiți
 Dumnezeu le dăruască
 Cununa sa cea cerască.

(dela diecii din Reteag.)

7. La o pruncă tinăra mōrtă.

Oh! cine-i Dumnezeu mare
 Cu porunca sa cea tare
 De prunci la sine-i duce
 În locașul seu cel dulce?

Ȋice și așa grăesce
 Și la toți le poruncesce:
 Lăsați pruncuții la mine
 Că le voesc numai bine.

Că pruncilor e gătit
 Binele nehotărit
 Pre Domnul se-l moștēnescă
 Și-n veci cu el se trăescă
 Și pururea se-l iubescă.

Acēstă pruncă tinerea
 Frumōsă ca o turturea

Ea degrabă a sburat
La cerescul împărat,

Porunca se-o plínescă
Voia cea dumneđească,
Dar' la părinți le lăsară
Un cuvânt de mângăere.

Prin rostul preoților
Și a cântăreților
Se se róge pentru ea
Pre părinți a mângăia.

Bucurós'am fost se trăesc
Cu voi se mă veselesc,
Se mai trăim la olaltă
Se 'ntorc ostenéla tótă.

Dar' eu alta n'am ce face
Dacă lui Dumnezeu place
De m'a luat el pre mine
Se mă ducă-'n raiū la sine.

Unde și voiū veți veni
Când Domnul va porunci,
Că acum se împlinesce
Prin prorocul ce grăesce :

C'au venit secerea morții
 Cea de douăzeci de coți
 De mine s'apropiat
 Din viață mi-a ciuntat.

Ca p'un trandafir frumos
 M'au smuls și m'au țipat jos,
 M'au ciuntat de pre pământ
 Și m'au împins în mormânt.

(din Strimbu.)

8. La un bărbat mort de tinăr.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lume rea și-nșelătoare
 Oh! mult ești amăgitoare
 Multe tu făgăduesci
 Și puține împlinesci.

Au nu tu te-ai lăudat
 Când în tine am intrat,
 Tu ai zis că ai putere
 Se-mi dai toate pe plăcere.

Dar' veď că m'ai celuit,
 Numai cât m'ai amăgit,
 Veď că nu ești desfătare
 Ci ești vale de 'ntristare.

Mai mult nu pot se grăesc
 Vădind că toți mă jelesc,
 Mai cu sém' a mea iubită
 Soție este scârbită.

Soțioră supărată,
 Écă óra întristată
 A sunat și pentru mine
 Se mă despărțesc de tine.

Așa despărțire mare
 Nouă cu multă-'ntristare
 Ca noi mai mult nici odată
 Se nu vorbim la olaltă.

De s'au întemplat vr'odată
 Pre timp scurt se ne despartă
 Cu oftat și cu suspin
 Ne-am luat noi rămas bun.

Dar' astădăi când cruda mórte
 Așa gróznic ne desparté
 Hai odată mai pe urmă
 Se-ți dic sănătate bună.

Oh iubita mea soție
 Dréptă din căsătorie

Tinde mâna ta cea dréptă
Și din inimă mă iartă.

Vino și tu prunc iubit
Lângă sicriul cernit
Se te string la al meu sin
Că astăzi ne despărțim.

Vino copilaș iubit
Că de tine-s despărțit
Se te sărut în obraz
Că de tată ai rămas.

Vai ce jele și suspine
M'a cuprins astăzi pe mine
Pentru mama supărată
Ce mă plânge întristată.

Rămas bun măicuța mea
Noi mai mult nu ne-om vedea
Nici n'om mai fi la olaltă
Pân' colo la judecată.

De cumva-'n viața mea
Te-am mēhnit cu vorba mea
Tindeți acum mâna dréptă
Și din inimă mă iartă.

Veniți frați, veniți surori
 Și se plângem cu fiori
 Că acum ceasu-a bătut
 Și nu ne vedem mai mult

Trăind și eu pre pământ
 V'am supărat órecând
 Iertați-mă din inimă
 Că eu mă duc la hodină.

Fiți voi buni și mă iertați
 Și pre Ddeu rugați
 Iertare se-mi dăruiescă
 Și-mpărăția cerescă.

Veniți verii și verișore
 Până l'a mea-'nmormântare
 Și diceți cu multă sete
 Ca Dumnezeu se mă ierte.

Vino socrule iubit
 Care stai de-o parte trist
 Și cu sócra dinpreună
 Mă iertați voi din inimă.

Cât în casă v'am âmblat
 Póte că v'am supărat

Dar' v'ë rog se-m'ı da'ı iertare
Cea din urmă s'arutare.

Oh iubi'ı cumna'ıı mei
Ast'ad'ı m'ë despart de ei
Ast'ad'ı ei r'ëm'ın m'ahnı'ıı
Cu ai mei prietini iubi'ıı.

Noi de-acuma la olalt'ă
N'om petrece nic'ı odat'ă,
Ad'ı ne vedem mai ın urm'ă
C'ă d'ilele mi se curm'ă.

C'at ıntre voi am 'amblat
Sup'er'arı v'am c'asunat
Iertat'ı-m'ë și v'ë iert
C'ă dela voi cat' se plec.

Oh, iubi'ıı mei vecini
Jun'ı și tiner'ı și b'etr'anı,
Printre voi mult am 'amblat
Și p'ote v'am sup'erat.

Dela b'etr'anı și b'etr'âne
M'ë rog eu de iert'ăciune
D'ice-ı'ı voi din inimi'or'ă:
Fie-i ț'er'ena uș'or'ă.

La cinstita adunare
 Multămesec de priveghiare
 Și vă rog se mă petreceți
 Și la grópă lin mă duceți.

Și-n mână țernă luați
 Și preste sicriu țipați
 Și diceți din inimióră
 Fie-i țerina ușóră!

(c. d. **Iosif Turturean**
 cantor în Reteag.)

9. **Vers la un bărbat tiner de care rămâne
 nevasta.**

Mórte-amară și tirană
 Ómenilor rea dușmană,
 Tu pentru un merișor
 Faci ómenii toți de mor.

Nu pot nicăiri scăpa
 De rea lovitura ta
 Că prinđi secerea de mânunchi,
 Mă săgeți chiar' în rărunchi.

Mórtea-amară și tirană
 Ómenilor rea dușmană

Ea de loc acolo fugе
Unde-i traiul lin și dulce.

Pe mórte cine o chiamă
Nu-i bagă rugarea-'n samă,
Și pe cine o poftesce
Ea de acel om se feresce.

Mórtea fugе de robiți
Și de bętrâni gârboviți,
Ba fugе și de prunci mici
Ręmași orfanі de părinți.

Mórtea fugе cu grăbire
În casa unde-i iubire
Și în loc de desmierdări
Pune lacrămi și oftări.

Cum și astăzi a lăsat
În al nostru iubit sat
Plâns, oftări și suspinare
Fără pic de alinare.

Căci ađi mórtea a luat
Pe al Firuții bărbat
Și ea rēmâne în lume
Vęduvă fără de nume.

Când au trăit ei mai bine
 Mórtea étă la el vine
 Mi-l duce de pre pămênt,
 Vêduva-a rēmas plângând.

Căci înzădar ar' cerca
 Soț ca (Mitru) a afla
 Și orî încătrău ar' mere
 Tot nu află mângăere.

Dar' și (Mitru) când se duce
 Dice (Fira) mea cea dulce
 Nu te tare întrista
 Că Domnul vrut'a așa.

A vëdut că ne avem bine,
 Decî m'a dus de lângă tine
 Se caut un loc în raiu
 Unde-amēndoi s'avem traiu.

Că traiul de pe pămênt
 E ca bórea cea de vânt
 Ce ține-o clipită-două
 Apoi fulgeră și plouă;

Dar' viéta cea ceréscă
 E milă dumneđeéscă

Cine prinde a o gusta
O gustă până-i lumea.

(dintr'un vechiū manuscris cu
cirile, aflat în Strâmbu)

10. La un bătrân.

Omul se nasce și cresce
Și în lume viețuesce,
Dar' orî cât de ar' trăi
Tot scie că va muri.

Pentru acesta iubiți frați
Tot-dé-una vă gătați
Că nime nu pôte sci
Când bate césul morții.

Icî un om tinër și tare
Nu-l încape lumea mare
Dară mórtea mi-l lovesce
Și-'n pămênt îl odihnesce.

Ér' moșnégul cel bătrân
Își trece vieța-'n chin
Și capu-i stă tot plecat
Și spre mormênt închinat.

Binecuvântată mórte
 Cu dreptate ești la tóte,
 Nu te temî nici de voinicî
 Nici de-'mpěrați puternicî.

De bogat nu i rușine,
 La cel calic încă vine,
 De-'nțelepți nu se sfiesce,
 La cei proști încă sosesc.

Ét'acest bêtrân cãrunt
 Care se mutã-'n pãmènt
 De-om cerca cu de-aměrunt
 Ce viêtã a avut

Vom vedé precum scim bine,
 Cã pãnã a fost in lume
 Pe lipsiți a ajutat
 Pe scãrbiți a mângãiat.

Și pentru a lui fapte bune,
 Cãt a fost în asta lume,
 N'a pofțit nici o resplatã
 C'o avut inimã curatã

Acum când se depãrtézã
 Din inimã el oftézã

Și vorbă de mângăiere
 Dice la a lui muiere :

O soție supărată,
 Êtă óra întristată
 Acum mie mi-a bătut
 Se nu ne vedem mai mult.

Tindeți mâna ta cea dréptă
 Și din inimă mă iértă
 Dacă ceva ți-am greșit
 Amêndoi cât am trăit.

Sciï bine că asta lume
 E numai deșertăciune
 Și ființă omenéscă
 Nu-i, care se nu greșéscă.

Deci iubita mea soție
 Dréptă din căsătorie
 Êrtă-mă se merg iertat
 La cerescul împérat.

Eu mă duc și tu rămâi,
 Ai dar' grije de copii
 Se nu simtă nici odată
 Că-s orfanî fără de tată.

Haidați și voi iubiți fi
 Cólea lâng' al meu sicrii
 Se vă sărut în obraz
 Că de mine ați rămas.

De măicuță ascultați,
 Lui Ddēju vă rugați
 S'așede sufletul meu
 În slăvit lăcașul seu.

De acolo se pot privi
 La voi, iubiții mei fi
 Și se rog pe Precesta
 Se vă întindă mila sa.

ÉR' ginerii dragii mei,
 Care mă despart de ei,
 Vie și ei mai aprópe
 Se le spun dóuě trei vórbe:

Ginerii mei cei iubiți
 Véd că sunteți dosediți
 Că eu mă duc și vă las
 În ast' lume de necaz.

Iertați-mă din inimă
 Că mă întorc la odihnă

Și rugați pe Dumnezeu
Pentru sufletelul meu.

Voi dragi nurorile mele
Ce vă las cu multă jele
Vă rog și pe voi acum
Dați-mi merinde de drum :

Nu-mi dați pită, nu-mi dați sare,
Dați-mi cuvânt de iertare
Dacă ceva v'am greșit
In lume cât am trăit.

Prietinii mei cei iubiți
Ce vă las astăzi mânăți
Pentru a mea depărtare,
Vă rog pe toți de iertare.

Nu mē duc că vă urăsc,
Dar' mă duc sa împlinesc
Porunca, care mă chiamă
La locul fără prihană.

Doresc, pân' la întâlnire
Voi se fiți în fericire
Êr' vremea când va veni
In raiu toți se putem fi.

Oh iubiții mei vecinî
 Junî și tinerî și bătrânî
 Printre voi mult am âmblat
 Și pôte v'am supërat,

Că nu-i om care trăesce
 Și nimărui nu greșesce
 Decî vă rog se mă iertați
 Ca vecinî adevërați.

La cinstita adunare
 Mulțămesc de pregetare
 Și-acuma când plec din lume
 O și rog de iertăciune.

(dela dieciî din Reteag.)

11. Pe cale cătră țintirim.

Oh jalnică adunare
 Ce ești l'a mea îngropare
 Acuma dară privește
 Lumea-acésta ce plătesce!

Că cât de mult de-ai trăi,
 Când viéța ți sfîrși,
 Așa-a trecut de curênd
 Ca o suflare de vânt.

Eu încă am viețuit
 Pe rotogolul pământ
 Când Dumnezeu a voit
 Acum toate am părăsit.

Acum așa am aflat
 Că n'am trăit, ci-am visat;
 Inșe dară pentru-ce?
 Eu asta n'o pot spune!

Fără așa m'am sfirșit
 Și toate am părăsit
 Că viața s'a gătat,
 Și sufletu mi l'am dat.

Da ore unde și cui?
 Eu asta nu pot se spui,
 Fără sciu că a venit
 Archangelu cel vestit,

Trimis dela Dumnezeu
 Mare făcătoriu meu
 Ca sufletu se mi-l iee,
 Trupu în pământ se piee.

Veniră cu mare poruncă
 Ca sufletul se mi-l ducă

Și eu așa cu mare jale
 Și cu gróznică-'tristare

M'am rugat ca se mai stee
 Sufletu se nu mi-l iee
 Și se mérgă la Dumneđeu
 Se spuie că m'am rugat eu,

Se mă mai îngăduescă
 Prin voia cea părințescă
 Se mai pot a viețui
 Pân' mai bine m'oiü găti,

De durerea mea acesta
 Unde nime nu-mi v'ajuta
 Că eu în lume-am trăit
 Dar' destul nu m'am gătit.

Că nu mi-am adus aminte
 De prea sfintele cuvinte :
 „Priveghiați că nu știți ciasu
 Când vi se va lua glasu.“

Archangelu-apoi s'a dus
 La părintele de sus
 Cu o jalnică rugare
 Și cu nespusă oftare.

Înainte au intrat
 Dumnezeu au întrebat
 Că dus'au sufletu meu
 Dintru acesta trup reu ?

Archangelu au răspuns
 De un cutremur nepătruns :
 Dumneđeule sciï tôte
 Neputințele-'ntre glôte ;

Acolo dac'am ajuns
 De dureri era pătruns
 Și cu nespūsă oftare
 Îmi rosti mie o rugare ;

Ca se viu înapoi eu
 La ceresc locașul tēu
 Și sē-ți spun că s'a rugat
 Cu lacrămî neîncetat,

Ca se-l mai îngăduesci
 Cu a tale mile părintesci,
 Acuma nu e gata
 Sufletul seu a și-l da.

Dar' Dumnezeu a răspuns
 Un cuvânt grósnic nespūs :

Mihaile mergi îndărăpt,
 Du-te chiar' lâng' a lui piept,

Și spune că eu am ȓis
 Că în lege este scris:
 „Cată se móră orı cine
 Când sfirșitul lui îi vine!“

Archangelu ér' a venit
 Gróznic și încătrănit
 Și el érá-și mi-a ȓis mie
 Ca se mă gat de vecie ;

Că porunca dumneȓească
 Cată se se împlinéscă,
 Nime nu sci nicı odată
 Când vięta i se gată.

Și sufletu mi l'au dus
 După porunca de sus
 La marele Dumneȓeu
 Și la făcătoriul meu.

Și eu acum am rămas
 Fără suflet, fără glas,
 Precum acum vedeți
 Și într'adevăr credeți.

Acuma mă duc în pământ
 Cu' acel mângaios gând
 Că pre mine m'a primi
 Unde toți sfinții vor fi.

Alte se nu mai gândiți
 Fără acésta se sciți
 Că în pașii ce pașiți
 Viéța vi o sfârșiți.

Că viéța trece așa
 În mare lume-acésta
 Ca o umbră de sub sóre
 Și ca puțintică bóre,

Trece érá ca o flóre
 Diminéța pe recóre
 Apoi se uscă de sóre,
 Omu încă așa móre.

Móre prea curund și trece
 Tocma ca și un zefir rece;
 Ca un vifor sunător
 Móre omu cu-a lumiei dor,

Care trece vijiind
 Dar' nu se vede fugind

Aşa nu se vede încă -
Când vine mórtea adêncă.

Sunetu ei auđim
Şi tare ne îngrozim
Că de lume ne despărtesce
Cu mari dureri ne rănesce.

Vine cu-o sabie ascuţită
Cu otravă cătrănită
Aşa curund o sucesce
De viétă ne lipsesce.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ne duce de pe pământ
Fiind fără cređământ
Nu crede nice se uită
La durerea nóstră cruntă.

Că ce durere avem
Când sufletu nost ni-l dăm
La marele poruncitor
Şi al nostru făcător?!

(c. d. **Aron Boca Velchereanul.**)

12. **Dinaintea bisericii până la mormânt.**

Vino jalnic'adunare
 Pân' la a mea astupare
 Că-i deschis al meu mormânt
 Se mă astupe-'n pământ.

Veniți toți de mă jeliți
 Cu pământ m'acoperiți
 Și apoi vă despărțiți
 Cei ce la mine priviți.

Vă deschideți inima
 Fiți gata a mă ierta
 De cele ce v'am greșit
 Cât în lume am trăit.

Acum să vă mulțamesc
 Până la Domnu cêresc
 La toți cei ce-ați ostenit
 De la mine a-ți venit,

Din lume se mă petreceți
 Și eră se vă întorceți
 La locașurile vóstre
 Până la óra de mórte.

Când Dumnezeu va porunci
 Archangelu va veni
 Ca sufletul se vi-l dați
 Astă lume se lăsați.

(c. d. **Aron Boca Velch.**)

13. Când intră în țintirim.

Bucuru-mă împărate
 Cerescule minunate
 Că m'apropiu de vecie
 Care la toți va se fie.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În țintirim am intrat
 Cele lumești am lăsat
 Înainte la casa Ta
 Dómne, mă vei deslega,

De-a cunósce înainte
 Alta nu-mi vine în minte
 Făr' mă rog Dómne cu jale
 Deschide-ți porțile tale.

Se untre sufletul meu
 In ceresc locașul teu
 Cu totul ție mă-'nchin
 Pururea dicând Amin!

(c. d. **Ar. Boca Velch.**)

14. Versuri din bătrâni.

Cântare la morți.

Iat' a omului viêtă
 E ca flórea în verdéță ;
 Precum flórea acum cresce
 Și mâne se vescedesce
 Și mai mult nu trebuesce.

Așa omul fără veste
 Trece și mai mult nu este.
 Frumséta lui încă pieré,
 O! amar și grea durere
 Fără nici o mângâiere!

Că mórtea cea nemilósă
 Astăđi mă scóte din casă
 Dintr'ai mei căsași iubiți
 Cariî rămân réu mâhniți
 Pân' la inimă răniți!

Răniți făr' de vindecare,
 Până la suflet îi dóre
 După care s'au mutat
 Dintr'acest ticălos stat
 O! Tu amărîtă mórte!

Când gândesci că-ți e mai bine
 Mórtea alérgă la tine
 Și te cuprinde în pripă
 De nu poți grăi nimică
 Și de tóte te lipsesce!

Îți ia sufletul cu silă,
 Și nu are nici o milă
 De a tale grele chinuri
 Nici de plâns nici de suspinuri
 O! ce jale și întristare!

Nici de a soției mele
 Și a pruncilor plâns cu jele
 Că rămân fără de maică (séu taică)
 Cu prea jalnica lor taică (séu maică)
 Încă n'are nici o milă!

Acum draga mea soție
 Iubită din cununie
 Despre câte ți-am greșit
 Și cu câte te-am mâhnit
 Acum mă rog de iertare!

Cu obidă și cu jele
 Curgând lacrămile vale
 Pentru a mea înstrăinare
 Care n'are înturnare
 Rămâni acum sânătosă!

Pentru acea iubiți frați
 Care aici de față stați
 Și cari sunt depărtați
 Voi cu toții mă iertați
 Și singuri vă mângăiați!

Nici vă fie jale mare
 Pentru a mea înstrăinare
 Că 'n tot locul grije are
 Domnul din ceriū cel prea mare
 De noi supuși fii sei!

Din porunca Domnului
 Așa-i sôrtea omului Library Cluj
 Pe fața pământului
 Ca și flórea câmpului
 În veci nestătornică!

Acum mă mut la viétă
 Unde nu-i lacrămă 'n față
 Nici durere și nici cétă
 Ci viétă cu verdétă
 In cetatea Domnului!

Acestea voi socotiți
 A mele némuri iubiți
 Și nu vă tare întristați
 Ci pre Domnul voi lăudați
 Și singuri vă mângăiați!

Că el vouă mă v'au dat
 Și el mă v'au și luat
 Precum bine au judecat
 Cu al seu prea mare sfat
 Fie El în veci lăudat!

Au voi dora pentru mine
 De trăiam cu voi în lume
 Ați fi gătit mai mult bine
 În lumea cu 'nșelăciune
 Și plină de amărăciune?

Mai mult mintea nu-mi poftesce
 Că m'am mutat crestinesce
 Acum mă 'ngrop omenesce
 Sufletul meu odihnesce
 Fiți voi nemiuribucuroși!

Că bucuria raiului
 Pe scârba pământului
 A o schimba nime nu-i
 Nicî în vécul vécului,
 Fiți voi dară sănătoși!

Pentru dragostea cea multă
 Mie soție făcută
 Și ascultarea avută
 Fii și fica mea iubită
 Vă dau a mea mulțămită!

Domnul se vę ręsplătęsă
 Inima se vi-o 'ntăręsă,
 Pre mine nu mę jelęsă
 Lui se nu se 'mpotrıvęsă
 Fiți voi dară sănătoși!

Și voi cănd v'ăți adunat
 La al meu de aici mıtat
 In acęstă ręnduelă
 La a mea de aici pornelă
 Faceți-vę socotelă!

La mine puțin căutați
 Bine lucru-l cercetați
 Și voi frați, ai mei fărătați
 Voi cu toțil vę 'nvętați
 Ce-i ore lumea acęsta?

Că e forte 'nșelătore
 Ca și fumul trecătore
 Și ca spuma de pe mare
 Și ca roua cea de veră
 Așa e de trecătore!

Bine dară vę purtați
 Totă vremea așa păstrați
 Ca folos se v'ădunați
 Pre Domnul se-l lăudați
 Pănă trăiți pre pămęnt!

Învățați voi a trăi
 Pre stăpânul a-l cinsti
 Pre sĕraci ai milui
 Și vĕ 'nvĕțați și-a muri
 Până trăiți pre pământ!

Ēră, vóuĕ iubiți frați
 Și la toți la ceialalt
 Care aici v'adunați
 Pre mine se mă 'ngropați
 Fie vóuĕ mulțămîtă!

Și mai ales dintre tóte
 Dintre cealalte glóte
 Dulci soției mele fórtē
 Pentru câte pentru tóte
 Îi mulțămesc mai odată:

Cuvĕntați dar' acum glóte
 La Dumneĕu se mă ierte
 Și într'a raiului dulcĕță
 Se-mi petrec a mea viĕță
 Cu acei aleși în veci!

Ca voi se vĕ învredniciți
 Toți acolo se veniți

Se locuim în vecie
 În nespusa bucurie
 Aliluia, slavă ție!

(Dintr'un vechiū manuscris aflat în „Strâmbul.”)

15. **Vers la morți tineri.**

Oh vai, ai mei iubiți frați
 Cei aicea adunați
 Curênd m'am mutat din lume
 Mórtea nu scie de glume!

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Nu va fi nici o mirare
 Sciți că mórtea prietin n'are
 La mine înc'au venit
 De bóle m'au mântuit.

Cu bóle și cu necaz
 Nu mi-au dat mai mult rëgaz
 M'au mutat ca pre o flóre
 Acum nimic nu mă dóre.

Dobândiș al meu sfișit
 De Dđeu rënduit
 O tare mă veseleam
 Când la olaltă eram.

Dar' acum în cel ceresc
 Mai tare mă veselesc
 Și sunt flóre înflorită
 Anume N. numită!

O iubiți ai mei părinți
 Nu vërsați lacrămî ferbinți
 Că Christos îmi este taică
 Fecióra curată maică;

Sfinții încă din preună
 Miau dat o Sfântă cunună,
 Cunună nevestedită!
 Nu fi tu maică mahnită.

Oh frații mei cei rămași
 Care-mî era-ți fôrte dragi
 N. N. N. (se înșiră pe nume)
 De tóte vă mulțamesc
 Eu de voi mă despărțesc;

Se trăiți viéță bună
 S'aveți ceréscă cunună
 La cinstiții mei părinți
 Care sunteți reu mahniti
 Eu mâna lor o sărut
 N'oi vorbi cu ei mai mult.

Iertați toate ce am greșit
 Ca se pot fi fericit
 Intr'a raiului dulcătă
 In mult dorita viétă!

(dintr'un vechiū manuscris cu cirile aflat la Strâmbu.)

16. Altul la morți.

Mórte-amară și tirană
 Ómenilor rea dușmană
 Că tu pentr'un merisor
 Faci ómenii toți de mor.

Nu e nici un om în lume,
 Fie bătrân fie june
 Se nu sîmtă a ta săgétă
 Rănitóre-'nveninată.

Nu putui nici eu scăpa
 De rea lovițura ta,
 C'ai prins arcu de mânunchi,
 M'ai săgetat prin rărunchi.

Oh vai, oh vai Dómne sfinte
 Oh puternice părinte,

Oh lume veselitoare,
Mult ești tu înșelătoare.

Iubită lume frumoasă
Oh vai mult ești mincinosă
Au nu tu te-ai lăudat
Când în tine am intrat?

Tu mi-ai ȃis că ai putere
Se-mi dai toate pe plăcere
Dar' ved că mai celuit
Numai cât m'ai amăgit.

Ved că nu ești desfătare
Că ești vale de-ntristare
Că celea ce făgăduesci
Nu poți se le și-implinesci.

Dar' am scăpat de necaz mare
Nu vė fie supėrare
Și de bőlă 'ndelungată,
Și-s în lumea cealaltă.

Cu ăngerii din preună
Fiind în cerescă cunună,
Nu mai am nici o durere
Nu-mi mai trebuie avere.

Nemica nu-mă trebuesce,
 Christos lângă mine este
 Că de aci de o săptămână
 Amblă mórtea prin grădină.

(dela diecii din Reteag.)

17. Tristă și de judecată.

Tristă și de judecată
 Scrum va arde lumea totă,
 David prorocind îndrăptă.

Cât cutremur va se fie
 Când judele va se vie
 Tóte cercând se le scie.

Trimbișind cu glas fierbinte
 Printr'a țerilor morminte
 Pre toți va chema-nainte.

De spaimă mórtea-a amorti
 Când vor învia toți morți
 Se răspundă judecătii.

Carte scrisă vom se vedem
 În care-s tóte ce facem,
 Decī vom se ne judecăm.

Judele când va se ședă
 Tot ce-i ascuns va se vedă
 A răsplăti nu-'nțetéză.

Ce voiă dice, vai de mine
 Séu rugamă-voiă de tine
 Când și dreptii or se suspine?!

Împérate-'nfricoșate
 Cel ce-'n dar spelă din păcate
 Scapă-mă de muncă gătate.

Sciu Isus al meu prea bine
 C'ai venit și pentru mine
 Chiamă-mă atunci la tine.

Cercându-mă mult asudași
 Pentru mine cruce luași
 Adă te rog se nu mă lași.

Jude drept de răsplătire
 Dărușce-mă mântuire
 Se n'ajung și de perire.

Gem, suspin cu vinovatul,
 Roșesce-mă fața păcatul,
 Dómne, te rog dă-mă iertatul.

Pe Maria încă iertași,
Cu tâlhariu-'n raiu întrași
Și nedejde im lăsași.

A mea rugă fôrte-i slabă
Dar' Dómne fă-o de trébă
Focu-nestins se nu mă ardă.

Între oi loc imi arată
Și de capre mă departă
Pune-mă de a mâna dréptă.

Trimițind pe cei blăstămați
În foc cu draci-'ntunecați
Pune-mă cu ceialaltți.

Rogu-mă cu cucerie
Inimă mi se sfășie,
De-al meu capăt grije-ți fie.

În ziua cea lăcrămósă
Din pămênt toți va se iasă
Judecata ta se vedă.

Pre toți atunci iartă-i Dómne,
Isus Mântuitor bune
Și în repaos îi pune.

(Aflată și în munții apusenți și în gîrurul Reteagului
la diecii bêtânii.)

18. **Mult amăgitoare lume.**

Mult amăgitoare lume!
 Tóte câte ai sunt glume
 Și visuri prisositoare
 Ca negura trecătoare,
 Tóte prav și stricăciuni
 Tóte sunt deșertăciuni.
 Tótă a noastră zemislire,
 Mijlocire-i dreptei fire,
 Ne dai maicelor în brațe
 Se ne crească spre vieță
 Socotim se tot trăim
 De mórte se nu gândim.
 Nice nu ne naștem bine
 Val si necazuri ne vine
 Înotăm fără-'ncetare
 Ca un vizlător pre mare,
 Cu cât vrîsta ne mai crește
 Grija încă se mărește.
 Ne trudim și asudăm,
 Ca multe se ne adunăm,
 Se gustăm lungă vieță
 Din trînsele cu dulcēja,
 Érá tirana artropos
 Avénd cuget nemilos

Bate-și joc de a noastră trudă
Și de sudorea cea crudă.
Tocma atunci când gândim
Că mai fericit trăim
Secerea cea ascuțită
Spre acea trebă gătită
Cu cumplire o scutește
De viață ne lipsește.
Și după multe nevoi
Ne aduce înapoi
În pământul ticălos
De unde e omul scos
Și zidit de Dumnezeu
După însuși chipul seu.
Pre toți pe rând ne adună
La acel loc de-'npreună
Pe uniți la tinerețe
Pe alții la bătrânețe.
Dênsa-i în lume mai mare
Și pretin pe nime n'are
De bătrâni nu îi rușine
La cei tineri încă vine,
Nu îi frică de-'mpărați
Cu averi încungiuerați,
Nu se teme de voinici
Nici i milă de prunci mici.

Mórtea tóte stăpânește
 Și preste tóte domnește
 Tóte pier se mistuesc
 Și nu se mai pomenesc.
 Piere ticălosul om
 Mâncând strămoșul din pom,
 Rămân cele adunate
 Prin ostenélă cruțate
 Numai duce în pămênt
 Cu el puținel veșmênt
 Cu care se învălesce
 Când de toți se despărțesce.
 Și se dăj spre al putrejune
 O mare înșelăciune!
 O vai cum ne înșelăm
 Când trupurile-'ngrășem
 Că vermilor îs mâncare
 Pămêntului îngrășare.
 Tot ce rêsare afară
 În pămênt se-'ntórnă érá,
 Tot ce rêsare și cresce
 Órecând se vesteșesce,
 Tóte se-'ntorc în pămênt
 Din care a fost și sunt.
 Tóte sunt deșertăciunî;
 Tóte prav și stricăciunî;

Cel ce nu vrea ca se credă
 Mergă la mormânt și vedă
 Unde zac nenumărați
 De la-nceput îngropați
 Și se-mi spue apriat
 De cine s'au mângăiat?
 Care-i tinăr și frumos
 Și care-i neputincios?
 Au nu-ntr'un chip putrețesc
 Într'un chip se mistuesc
 Unde-i boerul ce-nșală,
 Multora face smintelă?
 Unde-i volnicia,
 Unde-i vilfa și tăria?
 Craii cei mari și-mpărați
 Cei puternici și bogați
 Putrețesc cu cei lipsiți
 Într'o potrivă periți.
 O piétră și un foișor
 Acopere vëlfa lor
 Singură fapta cea bună
 Merge cu noi dinpreună
 Celelalte rămân tóte
 Acelea a lumii glóte
 Fapta bună cu noi vine
 Ne povățueșce bine

Cătră locul fericit
 Celor bunī din véc gătit.
 Cel ce până când trăește
 Despre acésta gândesce
 Érá omul cel creștin
 Crede-i lui Christos deplin,
 Tocma de móre trupesce
 Tot viéză sufletesce
 Cu ângerīi de-'mpreună
 In nespusa vóiă bună.
 Ce minune dară este
 Că acesta fără veste
 Lăsând acésta viétă
 Trecând la a sa dulcétă
 Credincios binevestit
 Dumneșeu binenumit
 La cel slab ajutător
 La lipsiți folositor
 Și obidați mângăierea
 Își jelesc a sa căderea,
 O câte besericī sfinte
 Și-au pierdut al seu părinte
 Și patron de apărare
 Pururea fără-'ncetare,
 O câți seracī și osteniți
 Umblă pe uliți periți

Dela acel, dela care,
 A avea milă mai mare
 O câți slăbănogi mânăniți
 Umblă pe uliți scârbiți?!
 Peri a sa mângăere
 Prin acéstă grea cădere.
 Celelalte rămân tóte
 Care nime nu le póte
 Povesti cu măestrie
 Séu cu péna a le scrie
 Fiind că de pe o parte
 Sunt la toți sciute tóte,
 Despre altă faptă bună
 Prin sine de împreună
 În tótă vremea mărită
 Și de sêvêrșit vestită.
 Drept acea de odată
 Aicea venită tótă
 O strigăm o Dómne sfinto
 O a tuturor părinte
 Pre cela ce de aicea,
 Unde stăpânesce pricea,
 Ți-au plăcut al ridica
 La sfântă odihna ta
 Așadă-l în bucurie
 La vecînica veselie!

(dintr'un vechiū manuscris cu cirile aflat la Dl Elie
 Cincea în Gledin.)

19. Popa văduv.

O pricină minunată
 Auđită-n lumea tótă,
 Auđită din vecie
 Precum și la carte scrie :
 Nu-i sfântă ca învățatura
 Și cinstită ca scriptura
 Că te pune la domnie
 Și la sfânta preoție.
 Taina de căsătorie
 O primesci cu bucurie
 Șeđinđ la școlă învățând
 Pre Dumneđu laudând.
 Domnul mi-a fost ajutor
 De mi-a fost lucrul cu spor
 Ântaiũ m'am căsătorit
 Apoi m'am și preoțit.
 Dulcї imї par acestea două
 Și prescura de grâu și ouă.
 Șeđend cu cei mari la mėsă
 Neavend grije de casă
 Sciind că aveam preotėsă
 Iubită și mângăiosă.

O tu amărită mörte
 Cum mă despoiași de tóte
 C'ai luat din mine o flóre,
 Până la suflet mă dóre ;
 Mi-ai luat, mörte, soția
 Și-am rămas cu preoția
 Care dar blagoslovit
 Din pruncie l'am iubit.
 Oh iubit cinstit Părinte
 Alegeți din trei cuvinte :
 Au să te căsătorești,
 De cinste să te lipsesci,
 Au dórá se pribegesci,
 Seu să te călugăresci
 Și prunciil se-i sărăcesci
 Și de ei se nu grijesci!
 Oh amară věduvie
 Cu prunci mici fără soție,
 Num'atunci mă veselesc
 Când sfânta slujbă slugesc
 Cu gând bun Apostolesc
 Evangelia vestesc.
 Eșind afară la lume
 Vēdēnd alții făcând glume
 O vai, nu se póte spune
 Ce cuvēnt de amărăciune !

M'aş duce la pustiire
 Se nu vęd lumescă fire ;
 Am prunci mici, nu-i pot lăsa
 Că le-au murit maicăsa.
 Acésta călugărie
 Nu-i ca cei dela pustie
 Că-i lesné de a ajuna
 Dacă n'ai tu ce mânca.

(Compusă de preotul Popa Simion din Cutca, rămas
 văduv la 1790 și comunicată mie de nepotul aceluia
 dl Ambrosie Popă preot în Reteag.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

20. Vers la mórtea lui Vasilie Ceaclan.

Au dór minune vę este
 Că acésta fără veste
 Lăsând acésta viétă?
Porunca-i dumnezeéscă.

Mórtea și în tinerime
 La fiesce care vine
 Ba omul nici nu gândesce
De viétă se lipsesce.

Car' nu crede acest cuvânt
 Uite-se de vrea-'n mormânt

Va vedea că putrețesc
Și-'ntr'un chip se mistuesc.

Unde e frumseța care
 Multora face mișcare
 Unde este voinicia,
Unde velfa și tăria?

Vasilie e numit
 Care acuma a murit
 Fundația pământescă
Au schimbat cu cea cerescă.

Și se roagă mai pe urmă
 De taică și de a sa mumă
 De toate le mulțămese,
Calea-i lungă, se grăbesce.

Și dice ca se nu-l plângă
 Că Domnul vrea se ajungă
 La binele cel ceresc
În tronul cel ângeresc.

Dacă nu v'am ascultat
 Mă rog ca se fiu iertat
 Pentru grija părintescă
Dăeu v'ê răsplătescă.

Voiŭ spune ŝi veste bună
 La cea dintâiŭ a mea mumă
 Fôrte bine-i va părea
De m'oiŭ întâlni cu ea.

De frați ŝi de neamuri tôte
 Mă desparte a mea môrte
 Și de surorile mele
M'am mutat ŝi dela ele.

La marele Archireu
 Prea bun patronului meu
 Mânile i le sărut
Bună grije mi-au avut.

La ai mei învățători,
 Canonici ŝi buni păstori
 Dđeu li-o răsplătí,
Mai multe nu pot vorbí.

În Bălgărat în cetate
 Celoralaltí mai departe
 Tot bineie li-l poftesc
Și mă comândăluesc.

De conscolareși rămași
 Care mí era fôrte frați

Érăși mă rog de iertare
De le-am făcut supărare.

De rectorii de humaniște,
 Filosofi vrednici de cinste
 Principiște, gramatiște
Apoi de minor porbiște.

La vecinî și la vecine
 Le poftesc un mare bine,
 Ca se pótă dobândi
Unde tot bine va fi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În binele cel ceresc
 Cu cari voiú se mă-'ntêlnesc
 Unde pururea se fim
În veci se ne odihnim.

Amin.

(Dintr'un vechiú manuscris cu cirile, comunicat mie de părintele Gavriile Hango preot în Sibiu, de loc din Măgógea. DSA are manuscrisul dela tatál-sen, care ca bălat a învățat carte románescă la mánăstirea Strâmbului, între Lăpuș și Reteag, în Ardeal. La acésta mánăstire învățară înainte de 1848 mulți tineri carte románescă cu deosebire fii de ai plugarilor nobili din gîurul Lăpușului.)

21. **Vers la mórtea lui Theodor Muni.**

Oh! a mea jalnică sórte
O fără milă ești mórte
Nu ți-a fost de mine milă
Mi-ai răpit a mea lumină.

Nu-i mirare, Atropos
Are cuget nemilos
Mi-au ciuntat firul vieții
Tocma în vremea dimineții.

Când voiam eu se mă îmbrac
Ca un străin mai sĕrac
Eu gândiam, că dóră-s glume
Că mă mutară din lume.

Eu diceam se mai aștepte
Batăr pân' vor bate șapte
Dar' ea înainte pe șesă
Sta rezĕmată de mĕsă.

Și dicea te grăbesce iute
Nu face tu glume multe
Că eu nu pot aștepta
Batăr cât de mult mi-ai da.

Sunt trămisă eu de-asără
 În vreme de primăveră,
 Te-am lăsat se hodinesci
 Mă mir de ce mai vorbesci.

Sciam, că capu te dore,
 A vieței urzitoare
 De bôlă te-am mântuit,
 N'ai la ce fi tu mâhnit.

Acum nimic nu mă dore,
 Așa-i omul dacă móre,
 Părinții miei cei de-acasă
 Tot avea inimă arsă.

Că la mine n'au venit
 Când sufletu mi-au eșit,
 Neamuri, iubiții mei frați
 Și cu toții ceialalți.

De toți eu mă despărțesc
 Mai multe nu vorbesc
 Numai mă rog de iertare
 De v'am făcut supărare.

De ostenéla făcută
 Și de grigea cea mai mică

Dumnezeu va răsplăti
Mai multe nu pot vorbi.

O cinstiți patronii miei
Mă rog acum și de ei
De dascăli de profesori
M'am mutat la alte flori.

În raiu nu se vestezesc
Dar' tot-dé-una înfloresc
Unde vreau se mă-'ntâlnesc
Cu toții: Vă mulțămesc.

Care la mine-ați venit
Precum firea a poftit
Și la a mea îngropare
De mi-ați făcut cinste mare. Amin.

(Tot. dintr'un manuscris cu cirile comunicat de părintele Gavril Hango și rămas lui dela tatăl său.)

22. Părinți mie mult cinstiți Voesc bine se trăiți.

(Scrisă cu lit. cirile la 1814. orig. se află la părintele Gavril Hango presbiter Sibiu).

Asta e cea însemnată
Di și de mult așteptată,

In care s'au sêvêrsit,
 Ce mulți de mult au dorit,
 Adecă: se nu încete
 Cele gălugărescī cete
 Din Blaj și se se-'nmulțescă
 Ceta ieromonoșască
 Mânăstirea se-'nfloréscă
 Cu viéță ângeréscă
 Ca éráși se se începă
 Isvorul cel ce adapă
 Pre tinerii însétați
 Și la învățături dați
 Érá se iasă isvorul
 Cela ce stîmpără dorul
 Cu bune învățături
 Și drepte arētături,
 Ca se se deschidă érá
 A sciințelor cămară
 Care de mult înfloria
 Érá acum mai cădea
 Da ér' se se procopséscă
 Tinerimea românéscă
 Cum începuse odată
 Cu rîvnă nestêmpêrată
 Ca érá se se ajute
 Din cei mișei miș și sute

Cu un cuvânt Mănăstirea
 Se-și ție obicîna, firea,
 Monachii s'e se-'nmulțescă
 Pre tineri se-i procopsescă.
 Asta ȃi e însemnată
 Și de mult e asceptată
 Pentru că s'au s'evêșit
 Ce mulți de mult au dorit
 Adecă se arêtară
 Portul călugăresc érá
 Potcapiu cinste are
 Și rază la arêtare
 Au esit. Cu un cuvânt
 Călugărescul vestmênt
 La vedere s'au ivit
 Vestea astăđi s'au privit
 Când marele Vasilie
 Sprea tuturor veselie
 Ucenic te-au dobândit
 Car' alui rênd s'au primit
 Căți aud și căți privesc
 Toți tare se veselesc
 Când tipul cel ângeresc
 La arêtare privesc
 Ci și voi cinstiți părinți
 Carî vreți a urma pre sfinți

Nimică alta doriți
 Fără ca se împliniți
 Ce ați ați făgăduit
 Lui Chs celui mărit
 Fără se ajutoriți
 Pe cei mișei și lipsiți
 Fără ca se luminați
 Pre cei prosti și neînvęțați
 Numai a fi se puteți
 A lui Chs iubiți feți
 Acęsta una doriți
 La acęsta năzuiți
 Acęsta sfântă dorire
 Saltă într'a vóstră fire,
 Precum și al vostru nume
 Acęsta apriat spune.
 Unu Grigorie este
 Carele se tълcuește
 Cum că tare priveghiază
 Numai pre Chs oftéză
 Și pre dęnsul îl dorește
 Nimica alta voește,
 Țră altul se numește
 Bonifacius, el este
 Că pururea sęvęrșește
 Acea ce bine este

Și pururea face bine
 Care la toți se cuvine
 Drept acea vă poftesc
 Și din inimă doresc
 Ca : ce ați făgăduit
 Ați lui Chs cel mărit
 Să puteți și împlini
 Ca când dânsul va veni
 Se aștepta așa gătită
 Casă bine-împodobită,
 Scopul se va împliniți
 Ce ați dorit se dobândiți
 Se puteți fi următori
 Pusnicilor rîvnitori
 Vă poftesc așa se fiți
 După cum vă și numiți
 Grigorie priveghiază
 Bonifaț : bine lucrază
 Vestmîntul ce ați luat
 Astăzi de v'ați îmbrăcat
 Poftesc să se mai arate
 Și la alții mulți pe spate
 Cu armele ce ați luat
 Astăzi de v'ați intrarmat
 Vă poftesc ca se puteți .
 Alui satana săgeți

Pururea a le înfrânge
 Și pre diavolul al învinge
 Ca cu pavaza credinții
 Și cu coiful mântuinții
 Și pentru zaoa dreptății
 Duhurilor răutății
 Pre bine fiind gătați
 In contra virtos se stați
 Săgețile cele aprinse
 Se le arătați învinse
 Mai pe urmă se fiți toți
 Lui Chs cu sfinții toți.

Amin.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acestea vi le poftesce
 Și se comendăluesce

Pauleș Vasile m. p.
Auditor Theologiae.

Die 28 Octobris 1814.

(Acest vers nu s'ar ține de bocete, ci îl pun aci că-i
 tot dintr'un vechiū manuscris aflat în Strâmbu și nu
 voiū să se pierdă textul.)

II.

Bocete de cari cântă némurile mortului.

1. Leacul.

Prin cel rît, prin cel zăvoi
Merge-un car cu șese boi
Caru-i negru, boii-'s negri,
Pogoniciî încă-'s negri
Dar' N. bolnavul
Bolnavul și jalnicul
De departe a strigat.
Și de aprópe-a 'ngenunchiat.
Și din gură a cuvântat :
„Ce aduceți voi dragii mei,
Dragii mei pogoniceii ?“
— „Trei nuele, trei smâncele,
Trei feliuri de lecurele !“
— „Leacul meu nu l'ați adus ?“
— „Leacul tãu nu l'am adus
C'o intrat boii la prânz
L'au mîncat de nu s'a prins,
Și-o intrat boii dela cină
L'au mîncat din rãdëcină.“

Plóie mare ce-a ploat
 Și leacul ți l'au mánat
 L'am cătat nu l'am aflat;
 Plóie mare ce-o venit
 Și leacul ți l'o molit,
 L'am cătat, nu l'am găsit.

(din gîturul Năsăudului, se află și în opul „**Inmor-**
mentarea la Români“ a dlui Fl. S. Marian 531—582.)

2. Leacul.

Pe rîtuțul mohorît
 Merge-un car mândru cernit
 Cu herneu acoperit.
 Inapoaia carului
 Merge o dină cam bătrână
 Cu leacurile a mână.
 Și N. o-a zărit
 Și-nainte i-a eșit
 Și din gură i-a grăit:
 Dină, dină cam bătrână
 Cu glăji de leacuri în mână,
 Ținemite-ar Dumneșeu,
 Nu-mi aduci și leacul meu?
 — „Leacul têu eu l'am adus
 Și-'n feréstră ți l'am pus,

Puiū de buhă mi-o sburat
 Și leacul ți l'a vërsat
 Sufletul ți l'a luat!"

(Din gîrurul Năsăudului. La Fl. S. Marlan în opul citat pag. 501—502 întocmai, numai cât acolo „Puiū de gangur mi-o sburat.“)

3. Vers la o fetiță.

Ia séma, ficuță, bine
 Când vei merge-'n ceea lume
 Că sunt două cărărele,
 Nu merge pe cea cu jele,
 Mergî pre cea cu floricele;
 Nu merge pe cea cu foc,
 Mergî pe cea cu bosuioc;
 Nu merge pe cea cu jar,
 Mergî pe cea cu măgheran.
 Ia séma ficuță bine
 Dac'ajungî în ceea lume
 Înainte-ți vor eși
 Și-'n cale că te-or opri
 Doi negrii călugărei:
 Nu te spăria de ei,
 C'aceia-s copii mei
 Și 'nainte ți-a eși
 Și-'n cale mi te-a opri

O neग्रă călugărea :
 Nu te spăria de ea
 Că și tu ti face-așa.
 Nu te tare spăimēnta
 C'acea îi soră-ta
 Și pe tine te-a 'ntreba :
 Tu acasă ce-ai lăsat ?
 — Mare jale cu bănat,
 Tot cu părul despletit
 Cu jele și cu urît,
 Tot cu părul desnodat
 Cu jele și cu bănat.
 Și pe mine m'ai lăsat
 În mijlocul satului
 La calea bănatului,
 În mijlocul ritului
 În calea urîtului.

(Din gŃurul Năseudului. La Fl. S. Marian p. (572—573)
 asemenea.)

4. La o copilă.

Draga mamiŃ rândunea
 Harnică și frumușea ;
 Draga mamiŃ rândunică
 Harnică și frumușică !

Nu sta așa de tăcută,
 Scólă-te și mi te uită,
 Și te uită pe feréstă,
 Vine-o óste-'mpërátescă
 De aicea se te pornéscă ;
 Și te scólă de-i prânđi
 Că după tine-or veni
 Flămândă mi-te-or găsi ;
 Și te scólă de-i mânca
 Că după tine-or pleca
 Și flămândă te-or afla ;
 Și te uită prin ocol
 Cum rămâne de cu dor ;
 Și te uită prin ogradă
 Cum rămâne supérată,
 Și te uită tu-'napoi
 De veđi ce mai facem noi ?

(Din jurul Năséudului la Fl. S. Marian p. 574—575.
 asemenea.)

5. Sora după altă soră.

Fost'am dóuě surorele
 Ca doi pui de rândunele.
 Dumneđeu cel bun și sfânt
 Pre noi ađi ni-o despărțit
 Tu-'n grópă eu pe pămênt,

Tu-n grópă te-i hodini
Io-n lume m'oi nęcăji.

(din Rodna.)

6. La o fėtă mórta.

Căți vrėu acum sė m'asculte
Se plângă cu lacrămī crunte
Pentru acėsta intēmplare
Oh! amar și jele mare
Oh mórte tirană ești
Unde vrei curund sosești
Că nu-mī dai loc de rėgaz
La al meu mare nēcaz.
Oh! mórte necruțătore
Nu dai nimărui iertare,
Nice la mic nici la mare.
De bėtrâni nu ți rușine
La cei tineri încă vine;
Ție mórte nu ți grėtă
A mē scóte din viėtă.
Ție mórte nu ți jele
De tinerețele mele.
Flóre fui, flóre trecui
Parte de lume n'avui.
Iacă sunt flóre înflorită
Dar' lui Dumneđeu iubită.

Bucură-te țintirim
 Mândră flóre-ți răsădim,
 Dar' n'o aducem se 'nfloréscă
 Fără ca se putrețéscă
 Acum ceasul mi-a sosit
 Eu lumea am părăsit,
 Acum lumea o părăsesc
 Și de toți mă despărțesc
 Ah iubita maica mea
 Jelnică rămâne ea;
 Maică mult te-am supărat
 Dar' mă rog se fiu iertat.

Oh! iubite surorele
 Plângeți-me voi cu jele
 Că v'am fost o soră dulce
 Acum dintre voi m'oiu duce
 Pre o cale neumblată
 N'oiu înturna nici odată!
 O jele mare și întristare
 Dacă mă rog de iertare,
 Dela mic până la mare
 A ruga pre Dumnezeu
 Ca se fiu iertată eu.

(Din Neț com. de Nechita Suia preot acolo.)

7. La o fétă mare.

Într'acésta lume mare
 Fost'am și eu mândră flóre,
 Flóre fui, flóre trecui
 Parte de lume n'avui.
 Rea bólă m'a apucat
 Trupșorul mi l'a uscat
 Și mi-a rupt firul vieții
 Și m'a făcut prada morții.
 N'avui parte nici dulcétă,
 Noroc bun de a mea viétă.
 Rémâi lume cu mult bine
 Că eu ađi mă duc din tine,^{luj}
 Rémâi lume cui ești dată,
 Mie nu mi-ai fost lăsată.
 Mă rog lumii de iertare
 Dela mic și dela mare,
 La toți ómenii de-odată
 Ca se fiu și eu iertată.
 Voiu pleca o cale lungă
 Nu-i pasere se m'ajungă,
 Voiu pleca o cale lată
 Nu-i pasere să mă-'ntrecă.
 Veniți frați veniți surori
 Și mă-'mpodobiți cu flori

Și-mi spălați fața cu apă
 Mă petreceți pân' la grăpă ;
 Și-mi spălați fața cu vin
 Mă petreceți cu suspin ;
 Și-mi spălați fața cu bere
 Și mă petreceți cu jele.

Haidați surorî se prândim
 Că de ađi ne despărțim
 Haidați surorî se gustăm
 Că de ađi nu ne mai vedem.

Cine-'n lume a mai văduț

Mirésă mândru gătată

Și ea șede supărată ?

Mirésă mândru tocmită,

După lume bănuită ?!

Noi (N.) așa am gândit

Că după tine-or veni

Socrii cei mari cu caii,

Dar' ei vin cu praporii !

Noi N. așa am gândit

C'or venii feciorî cu braie

Dar' ei vin cu năsălie.

Hai N. și te uită

Surorile cum te cântă,

Părinții cum te comandă.

Ia-ți N. ziua bună
 Dela sóre, dela lună,
 Dela maica ta cea bună,
 Dela sóre, dela nori,
 Dela a tale surori,
 Dela struț de bosuioc,
 Dela fecioriî din joc,
 Dela struț de tãmâiță,
 Dela fete fecioriță,
 Ia-ți N. ziua bună
 Dela pãhãruț cu miere
 Dela fecioriî din bere,
 Cã tu mai mult nu-i mai mere.
 C'ai pornit o cale lungã
 Nu-i pasere se te ajungã,
 Și-ai pornit o cale latã
 Nu-i pasere se te-'ntrécã.
 Mult ai sburat ca cucul,
 Și-i putreși ca lutul;
 Mult ai sburat ca mierla
 Și-i putreși ca tina.
 Sëracã N. dragã
 Astãđi în pãmënt te bagã
 Și te faci țerinã négrã
 Când ți-o fost lumea mai dragã!

(Din Monor, între Bistrița și Regin; una asemenea se află și la S. Fl. Marian „Înmorm. la Rom.“ p. 259.)

8. Mama după fătă.

Mergî Ioane la popa
 Spune-i se bată tóca
 Şi te du şi la fétu
 Vai, se tragă clopotu
 Pe tuspátru dungile
 Se resune văile
 Şi tóte dealurile
 S'audă neamurile
 De prin tóte satele
 Se s'adune şi se vedă
 Cât mi-i inima de négră
 Ca tina dela fântână
 Vai de plâns după Irină,
 Ca tina dela pěrău
 Vai, după puiúţul meu !

din Măgura l. Năsăud.

8. Din ţera Haţegului.

E vorbă de o vechiă datină din ţera
 Haţegului, care se întemplă la Sân-Todor, e
 vorba de „însoţire.“ „Însoţirea“ se face în
 părţile Haţegului între copii de 10—16 ani.
 Mă folosesc de terminul acesta „însoţire“,

pentru-ca s'e se distingă de „înfrățire“, care e în datină la mórtea cuiva.

Datina „înfrățirei“ e acésta : Murind vre-un om tinër orî copil, dacă acela mai are un frate orî o soră, acela-și alege din coetaniî s'ei în locul celui mort un alt frate. Înfrățirea se face așa, că la înmorméntare, îndată-ce s'a aședat cel mort în mormént și s'au îndeplinit ceremoniile bisericești, cei doi, carî au s'e se înfrățescă, stând unul de o lature și celalalt de altă lăture a morméntului, pășesc ambiî cu piciorul stâng preste mormént ; fratele, respective sora mortului, în mâna dreptă ține un colac de grâu, pre care-l apucă celalalt tot cu mâna dreptă, cu mâna stângă se iau ambiî pe după cap, se sărută, colacul îl rup în două, apoi îl mănâncă împreună ; acésta e așa numita „înfrățire“ preste mort și ei de aci încolo se numesc „*frați de cruce*“.

Căm așa e și „însoțirea“ ce se întemplă la Sântóder, avënd — se înțelege — alte ceremoniî, și actoriî ei se numesc „*soți de cruce*“. În Dumineca primă a postului Paștilor când se serbéză ziua Sântului Todor, mai toți băietîi se duc la biserică. După liturgiă, aceia, carî vréu se fie „soți de cruce“ cam în cete

de câte 6—12 se adună la câte unul din ei. Fie-care are câte un colac de grâu, pe care e făcută tot din același aluat o stea cu câte 6—12 rațe, după cum sunt de mulți.

În grădină pe un măr orî pîr se taie trei cruci în trei laturî ale pomului.

Se prînd cu toți de mînă și încun-gîtură pomul de trei-orî; sărutînd fie-care cruce câte-odată la fie-care rondo și dic :

Noi jurăm
 Și ne legăm
 Soți se fim
 Pînă trăim
 Și la bine și la rîu
 Să ne ajute Dîeu !

După acéstă ceremonie, fie-care scóte cu cuțitul din *brădulețul* său (așa se numesce colacul) stéua, făcînd astfel o formă de păhar din el, apoi tórnă vin și bea fie-care din el pe rînd; cel ce bea, sărută pre acela, din al cărui brăduleț bea, astfel bea fie-care din al fie-cărui brăduleț. Îndeplinindu-se acéstă ceremonie, prîndesc cu toți la un loc, și de aci încolo ei se numesc „*soți pînă la mórte*“.

Nu rar se întemplă, că acești „soți de cruce“ își păstrează unii pentru alții cea mai fragedă iubire frățească pentru totă viața.

Înmormântarea „soților“ încă se întemplă într'un mod deosebit.

Dacă se întemplă, că unul din ei móre ca june, ceialaltți soți îl duc la grópă.

Înmormântarea junilor soți e împreunată cu următorea datină: În séra zilei, când a murit unul dintre soți, dacă e june séu dacă a trecut de anul al 16-lea al etăței, dintre soții ceialaltți se aleg *noué* inși prin sórte, cari plécă la munte se-i caute mirésă un brad! Ei merg cu capetele descoperite. Între ei de comun sunt și fluérași, cari cântă în flueră. — Doi din ei merg cântând în flueră, ér' ceialaltți șapte cântă din gură o cântare, prin care deplâng mórtea soțului perdut. Ajungând pe munte, caută un brad gros cam de 12—15 centimetri în diametru, pe care trebuie se fie o *créngă uscată, dar' numai una* — însemnând mórtea soțului. La tăierea bradului încă este o regulă. Fie-care fecior are să deie odată cu *sécurea și bradul trebuie să pice din noué lovituri*; dacă nu cade, îl lasă și *cércă altul*, dar' de regulă le succede chiar' la cel dintâiu.

Coborindu-se din munte îl aduc pe umeri cu capul înainte, icand în fluer i cântând. La pola muntelui i ascepta fetele din satul cel mai apropiat de munte, cari i conduc până la calea jumetate a satului procsim, unde i ascepta fetele din satul respectiv, conducându-l astfel până la satul mortului.

Cântecul, cu care fetele *petrec* „miresa” mortului, e următorul :

— Brad ncetinat
 Din munte tunat,
 Cine te-a catiat?
 — Cei cu spate late
 i cu mani bărbate,
 Cu capul la vale
 Fără pic de cale.
 De la loc pietros
 La loc mlastinos,
 Din versor de munte
 Cu capu 'nainte ;
 Din versor de piétră
 La pament de baltă,
 Din isvore reci
 La isvore seci ;
 — Din pădure rară
 Te au tunat la era ?
 — Din pădure rară
 Me cobor la era,
 Merg la cununie
 Că i gătită mie.

Sóera mea e mórtea,
 Aşa vrut'a sórtea,
 Érá al meu mire
 E tăcut la fire !

Cântecul acesta are o melodie proprie, o melodie armonioasă și tristă, pe care ascultându-o, omul crede că aude un marș funebral.

La casa mortului séra cântă éráși fețele, tot pre aceeași melodie următoarele versuri:

Mire frumușel,
 Tras printr'un inel,
 Eși până afară
 Pe turtă de céră
 De veđi ce-i vedea,
 Veđi la nunta ta
 Sórele cu mórtea
 Cum se logodiau
 Și se pogodiau ¹⁾
 Care-o fi mai mare,
 Care-o fi mai tare ?
 Sórele dicea,
 Că el e mai mare,
 Că ol când răsare
 Lumea încălđesce,
 Lumea vederesce.

¹⁾ *A se pogodi* în general înseamnă *a se mira* ; aici = *a se disputa*.

Mórtea că-mi dicea.
 Că ea e mai mare,
 Că ea e mai tare,
 Că ea un' se pune, ¹⁾
 Capete repune,
 Soții despărțesce
 Copii sērăcesce.

Fiind-că pe unele locuri e datina a duce mortul cū carul cu boii la grópă, séu pentru depărtarea locului, séu fiind-că locurile sunt rele, de acea când prind boii la car, cântă :

Hei, boilor, hei,
 Hei dragilor hei,
 Că voi ați gândit, University Library Cluj
 Că-i un *gros* în dos ²⁾
 Dar' ăla nu i *gros*
 Că-i stăpânul vost
 Ce v'o pășunat
 Și v'o adăpăt
 La isvóre reci
 Nu la mlaștini seci.
 Coboriți din munte
 V'a cănit în frunte. ³⁾

Atâta cântă a casă, respective pe cale cătră mormânt. La mormânt după îndepli-

¹⁾ *Un' se pune*, în loc de: *unde se pune*.

²⁾ *Gros*, trunchiū de lemn. ³⁾ *Se cănesc*: se însemnă boii în frunte, ca se nu se deóche.

nirea ceremoniilor religioase se pironesc pe crucea de lemn bradul, în vârful lui se acată un clopoțel micuț de ținc. Pe nisce zale mărunte se pun câteva inele și chiar' în vârful se acată o năframă albă, prinsă acolo în formă de steag.

Tóte acestea își au esplicarea lor. Pironirea pe cruce a bradului însemnéază pironirea pe cruce a mántuitorului; năframa e steagul învierii. E credința poporului, că la înviere și unii dintre ómenii trebuie să aibă steag ca mántuitorul; de aceea multe cruci sunt provédute cu steag și cu o sulită, de care e acățată o năframă albă.

Năframa pusă pe cruce încă-și are cântecul său propriu :

Chischineu din brad,
 Rău te-a blăstemat
 Grecul ce te-a dat,
 Să te scaldă în rouă,
 Plouă se te plouă,
 Vântul se te bată,
 Sore se te ardă,
 Neua se te ningă,
 Maica se te plângă ;
 Se te plângă 'n dorii,
 Taică și suror ,
 Se te plângă toți,
 Frații și ai tēi soți.“

Inelele se par a fi puse ca un semn de logodnă cu mórtea. Clopoşelul încă-şi are cântecul, care însă nu se cântă la mormânt, ci se pare a fi o dorinţă exprimată a celui mort :

Eu cu vântul suntem frate,
 El încetinel va bate ;
 Bradul se va clătina
 Clopoşelul va cânta,
 Mândra se va descepta
 Şi-a veni la grópa mea.
 Ea va plânge pe mormânt,
 Eu voiŭ plânge în pământ,
 Şi din lacrămile ei
 Şi din lacrămile mele
 Face-s'ar şir de mărgele,
 Se le dau mândrei de dar
 De ne-am mai întâlni ér'.

BCU Vorj resării viorei, ¹⁾ Library Cluj

Înainte de a arunca pământul asupra celui mort, se mai cântă următoarele versuri, cu cari se şi fineşte ceremonia bradului :

Tinerel voinic
 Rógă-te, mai rógă.
 De nouă zidari,
 Tie se-ţi tignescă
 Tie se-ţi zidescă
 Nouă ferestui
 Nouă zebrelui. ²⁾

¹⁾ Viorei în loc de Viorele. ²⁾ Zebrelui—zebrele mici.

Pe una se-ți vină :
 Biorel ¹⁾ de vânt
 Se te bioaresti
 Se nu mucedesti.
 Pe una se-ți vină :
 Raza sórelui,
 Se te încălđesci,
 Se nu putredesci.
 Pe una se-ți vină :
 Colac cu lumină. ²⁾
 Pe una se-ți vină :
 Dor de la măicuță.
 Pe una se-ți vină :
 Dor de la tăicuță.
 Pe una se-ți vină :
 Dorul de la frați,
 Dor de la surori.
 Pe una se-ți vină :
 Dor de la cumnați.
 Dor de la cumnate.
 Pe una se-ți vină :
 Dorul de la fete,
 Dor de la feciori.
 Pe una se-ți vină :
 Dorul de la „soți“
 De la soții toți,
 Cari te-au lubit
 Și te-au însoțit
 Până la mormânt,
 Până în pământ.

c. d. Afîn dela Tuscia, în „Dreptatea“ p. 13. Nr. 74/1895.

¹⁾ Biorel—bóre (lat. boreas). ²⁾ Colac cu lumină—pomană.

10. Cântarea bradului.

Bradule, bradule,
 Și verde lemnule!
 Cîni ți-a poruncit
 De te-ai coborît
 Din vîrșor¹⁾ de munte <sup>(¹⁾ =vîrșor,
 vîrfușor.)</sup>
 Cu vîrfu-'nainte
 De la loc pietros
 La loc rovinos
 La mijloc de țeră
 Unde-i apa-amară
 Învălit cu salbă
 La biserică albă
 Sóre se te ardă
 Vîntul se te bată
 Nime se nu credă,
 Sóre se te-atingă
 Néua se te ningă
 Maica se te plîngă?
 — Cîni mi-a poruncit
 De m'am coborît?
 Tinerel voinic
 Ca se-i fiu soție
 Până la vecie!

— Chischineu rotat
 Cine te-a lucrat
 Reu te-a blăstemat
 Într'un vârîf de brad
 Néua se te ningă
 Piétra ¹⁾ se te-atingă (1) = grândină).
 Plóia se te plóie
 Pe tinî se te móie,
 Sóre se te ardă
 Vêntul se te bată
 Maica se te vadă
 Și se nu te crédă?!

(Comunicată de domnul Stefan Tarină învățător în
 Păucenesci, valea Hațegului.)

11. Următorul vers îl cântă fetele prin Bucerdea la junii orî jnele mórte — cărora li se ridică brad (suliță.)

Bradule, bradule,
 Ce bóre a borit
 De te-a coborît
 De la loc pietros
 La mormênt jelos?
 Dela un loc vecînic
 La un mormênt jelnic?

— Eu n'aş fi coborit
 După mine-or venit
 Patru voinicei
 Patru haiducei,
 Şi m'or înşelat
 Până m'or tăiat.
 Şi m'or celuit
 Pân' m'or doborit.
 Ei ȕeu, ei or ȕis
 Că pe mină m'or pune
 În mijloc de grădină
 La lină fântână.
 Şi ei er' dicea University Library Cluj
 Că (N. d. e. Vasile) are
 Veri şi verişore
 Fraţi şi soriore,
 Ei vor lăcrăma
 Şi mă vor uda
 Şi nu m'oi usca.
 Da ei or minţit
 Că pe min' m'or pus
 La un cap de june
 La o putrejune.

(Acestui text fetele-i aplică o melodie jelnică). După
 „Poşta română“ Nr. 9—1889. I. P. R.

12. Cântecul bradului.

Bradule, bradule,
De ce-ai scoborit
La loc rovinos ?
— Da eu n'aș fi vin't
După mine-or vin't
Tot patru voinică
Ca patru haïduci
Și m'or înșelat
Până m'or tăiat :
Că pe min' m'or pune
La un cap de fată
La un stan de piétră
La isvor de apă.
Da m'or înceluit,
Pe min' mor adus
Și pe min' m'or pus
La un cap de june
La o putrejune.
— Bradule, bradule
Nu te spăria
Că și el, că are
Tată și mamă,
Cară te-o lăcrama
Și nu ti usca.

Bradule, bradule,
 Nu te spăria
 Că și el că are
 Frați și surori
 Veri și verișore
 Cari te-or lăcrăma
 De nu te-i usca.

(Din munții apusenii.)

13. Cântecul bradului.

(Care-l cântă fetele ce petrec pe feciori când coboră
 bradul dela munte.)

Bradule, bradule,
 Ce rënd ai avut
 De mi-ai scoborît
 Dela loc pietros
 La loc mărghelos ?
 — Eu rënd n'am avut
 Dar' la mine-au vin't
 Cinci, patru voinici
 Cu topóră mică,
 Toți cu capul gol
 Și toți cu topóră
 Toți se mă dobóră ;

Până m'au tăiat
 Tot mi-au fluerat
 Și s'or lăudat
 Că ei m'or sădi
 La mijloc de sat
 La cel loc chitat,
 La lină fântână
 Unde-i apa bună
 În corn de grădină.
 Da ei m'or mințit
 Că ei m'or sădit
 La cap de voinic
 La cel loc jalnic!
 — Bradule, bradule!
 Nu te supăra,
 Că voinicu-mă are
 Un dulce de tată
 Și-o dulce de mamă
 Și frați și surori
 Veri și verișore.
 Ei s'or aduna
 Și te-or lăcrăma
 Și nu te-i usca.

După fie-care vers se repetă :

Bradule, bradule!
 Nu te supăra.

După ce au ajuns cu bradul la casa mortului și au intrat în lăuntru, se cântă :

Voinice, voinice!
 Nu-mi place, nu-mi place,
 Ce nevastă-mi ai!
 Naltă, minunată,
 Naltă și subțire
 Crescută-'n pădure
 Tăiată-'n secrete.
 Voinice, voinice!
 Nu-mi place, nu, nu!
 Cu ce-i îmbrăcată,
 Cu haină uscată,
 Voinice, voinice!
 Nu-mi place, nu, nu!
 Cu ce-i învălită,
 Cu frunză-'ncrețită!

Dacă bradul se aduce la o fătă, atunci fi cântă :

Brad încetinat
 Nu fi supărat,
 Că nevêsta ta
 Ea sa mâneca
 De mi te-a uda
 De nu te-i usca.

Din Cugir, la pôlele munților sudicii ai Transilvaniei,
 nu departe de Orășciă. _____

14. Cântecul bradului.

Brad încetinat
 De unde-ai tunat!
 Din vârșor de munte
 Dela florî mai multe,
 Dela loc pietros
 La loc mlăștinos,
 Cu capul la vale
 Fără pic de cale
 Și pân' ai tunat
 Tot ți-or fluerat!?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Tinerel voinic
 El a rënduit
 El a poruncit
 La șapte gropași
 Șapte călărași
 Ei se mi se ducă
 Și se mi te-aducă
 Din vârșor de munte
 Dela florî mai multe,
 Cu nouă topóra
 Brađii se-mî dobóre,
 Că el a âmblat
 Terî a-'ncunjurat
 Și nu și-a aflat

Nevéstă se-și facă
 Soție se-i placă.
 Cei șapte gropași
 Șapte călărași
 Mult ei ce-au âmblat
 Că i-au căpătat
 Nevéstă de munte
 Dela florī mai multe
 Naltă și brădósă
 Ca el de frumósă.

El departe a mers
 Și că mi-a trimes
 Noue sgrebelungi
 Prin păduri și lunci
 Pe una se-i vie
 Dor dela soție,
 Pe alta se-i vie
 Dor dela frăție
 Pe cea din luncuță
 Dor dela tăicuță
 Și dela măicuță.

Chischineu rotat
 Cin' te-a blăstămat
 Viscor se te-ajungă,
 Iarna se te ningă

Vântul se te bată
 Sóre se te ardă
 Nime se nu-ți credă,
 Se te tot albesci
 Și se putrețesci?

Tinerelule
 Voinicelule
 Cin' ți-a poruncit
 De te-ai coborît
 Din brădui mai mulți
 Din ce munți cărunți?
 — Tot mi-au poruncit
 De m'am coborît
 La mijloc de țeră
 Unde-i ap'amară,
 Unde-i apa lină
 Și iarba sulcină.

Dar' ei m'au nințit
 Și m'au coborît
 Că étă mă duc
 La cap de voinic
 Vânturi se mă bată
 Sóre se mă ardă
 Nime se nu-mi credă.

— Brădete, brădete,
 Brad încetinat
 Reu te-a blăstemat
 Cin' te-a împodobit
 Și cin' te-a cusut,
 Vânturi se te bată
 Sore se te ardă
 Nime se nu-ți credă !

Tinerelule
 Voinicelule
 Ce ești supărat
 Ce te-ai mâniat ?
 — Cum n'oi fi supărat
 Că vidra m'o mușcat
 Că de un an de zile
 Din alén pe mine
 Tot mi s'au vorbit
 Și s'au sfătuit
 Ei ca se mă taie
 Din aste păraie
 Și se mă tot ducă
 Și se mă aducă
 În mijloc de țără
 Unde-i ap'amară,
 În grădină lină
 Cu apă puțină
 Cu iarbă sulcină,

Vânturî se mă bată
 Sóre se mă ardă
 Nime se nu-mî crédă.

Din valea Hațegului.

15. Bradul.

Vine-mî marea, vine,
 Ce-aduce cu sine ?
 Miluri și cămilurî
 Brađi din rėdăcinî.
 Ruga-mî-se ruga
 Tiněra Măriuță :
 Brade, brade,
 Fii-mî frate !
 Îtinde-ți întinde
 Tot trupina ta
 Se trec eu pe ea !
 — Eu o aș întinde
 Dar' su-a mea trupină
 Puiat'a puiat
 Věnětă vidrónie
 Gaiběnă șerpónie
 Prinde-a șuera
 Tu te-i spăria

Și-'n mare te-i da
 Și mi ti-'neca
 Lumea-o rămâné. ¹⁾

(Din Bănat; veđi „Gaz. Trans.“ Nr. 12 din 1891).

**16. Al bradului, când îl duc dinpreună cu
 mortul în cimiter :**

Brădete, brădete,
 Mergând înainte
 Se bagă tu în' minte
 A mele cuvinte :
 Dacă te-a ntalni
 Ori că ți-a veni
 Maica Domnului
 Și a fiului
 Tu se o petreci
 Și se mi te plecă
 Mâna se-i săruți
 Și se mi te rogi
 Drumu se-ți arete.
 Maica precesta
 Drum ți-a arăta
 Și te-a îndrepta

¹⁾ Se cântă, când se duce mortul la grópă și până se află în easă.

Se mergi cu sórele
 Ér' nu cu apele
 Că sórele-i mărgător
 Și-'napoi întorcător,
 Dar' apele-s curgătóre
 Și-'napoi ne-'ntorcătóre!

(Din țera Hațegului.)

17. Cântecul stégului. *)

Stégule, bradule!
 Ce te-ai doblicit
 De te-ai scoborît
 Dela loc pietros
 La loc moroios;
 Dela munți înalți
 Dela hăialalți frați?
 — Eu m'am doblicit
 Că m'o celuit
 Hăi nouă feciori
 Cu nouă sęcuri

*) Unde nu sunt brađi în apropiare, de móre o fătă mare orî un june, si pun stég pe mormânt, care stă acolo 3 ȓile, ér' după aceea se pune în tur-nul bisericeii unde stă fãlfãind în vânt pãnã se stricã singur de vremi. I. P. R.

Toți o dat odată
Și-am picat la vatră,
Pe rude m' o pus
Pe sus m' o adus
Or ȕis că m' or pune
Und' o fi mai bine
În mijloc de sate
Unde vânt nu bate,
Plóia că nu plóie,
Néua că nu ninge
Sóre că nu frige ;
Or ȕis că m' or pune
Unde e mai bine,
La fântână rece,
Câți ómeni or trece
Toți apa mi-or bea
La umbruța mea
Și mi-or hodini
Și mi-or muțami.
Dar' ei m' or mințit
Și m' or amăgit
Că ei că m' or pus
La margini de sat
Pe loc ridicat
Une vânturi bat

Une plóia plóie,
Néua că mă ninge
Sóre că mă frige.

(Din Vălcelele rele, la pólele munților judicî ai Ar-
délului, între Hațeg și Orăscia.)

18. **Đorile.** *)

Đorilor
Surorilor,
Unde-ați zăbovit
De n'ați înflorit
Și ađi-diminéță
Ca ieri diminéță?
— „Noi am zăbovit
La *Jele*-am plivit,
La *Jele* cu lacrimî,

*) Un gen al poeziei populare, care se cântă înainte de revărsatul đorilor, la casuri de mórte și esclusiv la fete, la neveste și la junî. Mai întălu le cântă în odaia unde se află mortul, apoi ies afară și se suie unde-va la o înălțime óre-care, pe pale séu pe o claiă de fên, și de acolo le cântă fete și neveste. Textul e însoțit de o melodiă frumoasă și duioasă, încât stórce lacrimî dela cei ce o ascultă.

Că s'a despărțit
 Tinăra Măriuță ¹⁾
 De cătră măicuță,
 De cătră tăicuță,
 De cătră frățiori,
 De cătră surori.“

*

Vine marea vine,
 Ce-aduce cu sine?
 Miluri și cămiluri
 Brași din rădăcină.
 — „Brade fi-mi-ai frate!“
 Ruga-mi-se ruga
 Tinăra Măriuță:
 „Întinde-ți, întintinde
 Tu trupina ta,
 Se trec eu pe ea.“
 — „Eu o aş întinde,
 Dar' su-a mea trupină
 Puiat'au puiat
 Vênăta vidrónie, ²⁾
 Galbăna șerpónie,

¹⁾ Aici se aplice numele mortului după secs. Pronumele personal se schimbă preste tot locul după secul mortului: *el* séu *ea*, *lui* séu *ei*. ²⁾ Muierușca dela vidră, séu și vidra cea bătrână.

Prinde-a șuera
 Tu mi ti-i spăria
 Și-'n mare ti-i da
 Și mi ti-i 'neca,
 Lumea-o rămânea.

*

Sus mai sus
 Sus la răsărit,
 Măr mare 'nflorit,
 Sub măr cine șede?
 Sfinții și duhsfinții.
 Lucru ce lucrau?
 Ei se sfătuiau,
 Pământ împărțiau,
 Loc ei îi făceau,
 Cât în brațe-a stringe,
 Cu spate-a cuprinde.

*

Firóie, firóie,
 Fir de trandafir,
 Ce te-ai zăbovit
 De n'ai înflorit
 Mai de diminéță
 Ca ieri diminéță?

— „Eu m'am zăbovit
 La Jele-am plivit
 La Jele cu lacrimă,
 Că s'au despărțit
 Tinăra Măriuță
 De cătră măicuță,
 De cătră tăicuță,
 De cătră frățiori,
 De cătră surori,
 Și de cătră jună,
 De vecinii bună.“

*

Dar' și noi ne-om duce
 În păduri cu brađi,
 Casă ei i-om face
 Căsuță de brad
 De scânduri de fag,
 Cu uși la picióre
 Se-i vină rēcóre,
 Dor' de primăveră
 Să se 'ntórcă érá.

Atuncă Măriuța s'o întórcé
 Când cerbił or secera,
 Când șutele or lega,
 Atuncă . . . nică atuncă!!

Ecăca (Bănat) c. d. Vióra Magdu și publicată în Foi-
 letonul Gazetei Transilvaniei Nro 22 din 1891.

19. **Țorile.**

(C. d. Aurel Janu în „Familia“ din Oradea-mare an.
1890 pag. 546—548.)

— Țorilor, surorilor,
Mândrelor voi Ținelor !
En' grăbiți voi de Țiliti
Și pre Jon il întâlniți
Și-l întorce-ți înapoi
Se vină el er' cu voi
L'astă lume luminată,
De DumneȚeu bun lăsată,
La vânt, plôie și la sôre
Și la apă curgătoare.

— Noi acum veȚi că grăbim
Ecă de loc că Țilim
Dar' nu-'ntorcem înapoi
Pe Jon a veni cu noi,
Ci că vremea ne-a venit
De pornit la răsărit,
Unde-un mēr mândru-'nflorit
De tot că s'a vesceȚit.

— Țorilor, surorilor,
Mândrelor voi Ținelor,
Ce grăbiți voi de Țiliti
Și pe Jon il despărțiți

De jocuri ne jucate,
De lucruri nelucrate,
De flori mirositoare,
D'albe și rumeniore ?

— Noi grăbim, veți de țilim
Nu pe Jon se-l despărțim
De jocuri ne jucate,
De lucruri nelucrate,
De flori mirositoare
D'albe și rumeniore
Ci că vremea ne-a sosit
Acum era de pornit,
Că câte flori împupesc
Tote pe una jelesc,
Și câte în lume-'nflor
Tote lui se-'nchin cu dor
Și câte din lume trec
Tote pe el mi-l petrec.

— Dorilor, surorilor,
Mândrelor voi ținelor !
En' grăbiți voi de țiliti.
Apoi bine voi se faceți
Pe el înapoi se-'ntorceți
L'astă lume luminată,
De Dumnezeu bun lăsată,

La vânt, plóie și la sóre
 Și la apă curgátóre ;
 La frați, surorí și la mamă
 Carí pe ea cu dor o chiamă.

— Bine, că noi vom grăbi
 Și de loc că vom ȓili
 Dar' cine-'n lume că póte
 Se-'mplinéscă dorurí tóte ?
 Ce ursita a urȓit
 Și-'n lume s'a împlinit
 Remâne nestrămutat
 Chiar' și pentru împérat.
 A plânge putem și noi
 Dinpreună și cu voi,
 Plângeți și voi codrilor,
 Mândrelor pădurilor,
 Plângeți și voi munților
 Și voi mândre văilor,
 Plângeți și voi apelor
 Dinpreună petrelor,
 Plângeți dobitócelor
 Dinpreună lemnelor,
 Plângí tu lună și tu sóre
 Când omul din lume móre
 Plângeți și voi patru vânturí
 Din tóte patru pămênturí

Plângi o lume și alină
 Clipa cu suspinuri plină,
 Că o stea ér' a cădut
 Și din lume a trecut.

Séra după apunerea sórelui nu este bine a se mai cânta până după cântatul coșilor de meș de nópte, când apoi matróna casei orî mama celui mort, eșind pe stradă, merge la némul cel mai de aprópe jálindu-se în semn de vestirea satului despre trista întêmplare.

Dar' cum Dómne ai făcut
 Și pre mine m'ai bătut,
 Cu grea jele m'ai cuprins,
 Inima cu lanț ai strins,
 Mě lăsa-și făr' puișor
 Și fără dulce fecior!
 Ióne, Ióne, jelea mea,
 Ióne, Ióne mila mea,
 Că bine mi s'o arêtat
 Că estî gata de plecât,
 De plecat se nu mai vini
 Se mă lași tot în suspini,
 Au nu-ți fu ție miluță
 Ca se lași a ta măicuță
 Cu oboru singurel
 Și cu casa plin de jel

Au Dómnne, lume cu dor
 Mă lăsa-și făr puișor,
 Ca de doru lui se mor,
 Se mor se mă prăpădesc
 Lângă el se putrețesc
 Doru se mi-l potolesc.

— Nicolae, Nicolae,
 Nicolae puiū de brad
 Puiū de brăduț nălțișor,
 Că-ți murim numai de dor,
 Nu ți-a fost cu muma milă,
 Se mă lași tu singură.
 Că mama und' te-o mână
 Grijă nu o mai purtat,
 Ai făcut tu tóte bine,
 Și-am avut nădejde-'n tine,
 Nicolae frumușel
 Iti móre mama de jel
 De jele și de nēcaz
 Că fără tine-am rămas.
 Scólă Nicolae scólă,
 Nu băga pe mama-'n bólă,
 Bólă multă o boli
 Tot la tine o gândi
 Că nu-i d'al ușurel
 Că-i dor de feciorel,

De feciorel tinerel,
 Că-o rămas fără de el,
 Și nu te póte zuita,
 Pân' în pământ m'oiü băga,
 Și-'n pământ tot te-oiü căuta,
 Pân' de feciorel mi-oiü da,
 Și m'o mai trece de dor,
 Când te-oiü afla-'n pământior,
 Macar de tot putređit
 Fără de chip de iubit.

— Mama te-ar' ținé așa,
 Dar' mă tem că ti-i strica
 Dacă nu te-om îngropa,
 Că mai bine-om face așa
 Se-mă potolesc durerea,
 Orî se-mă plângă inima?
 Se te sciu mort frumușel
 Ca mai mult se-mă fie jel.

Spune-mă mumiă acum bine,
 Fiva-'n stare óre cine,
 Jelea se m'o potoléscă
 Durerea se m'o lipséscă?
 Că durerea de fecior
 Nu se pórt' așa ușor,
 Că-i grea ca plumbul țeriă
 Și-i afundă c'apa mării.

Dómne ce făcuși așa
 De-mi cerniși inimióra,
 Bagséma-i porunc' așa;
 Și porunca dumneđeescă
 Musai se se împlinescă.

Scólă pușor de crin
 Nu mă băga-'n atâta chin,
 Că mumiî i-o rămâne
 Numai doru și jelea.
 Și-or' veni sərbătorile
 Și te-oiū tot cânta cu jele,
 Ca se-ți dau un țol curat,
 Ca se plecî la joc în sat
 Se-ți dee mama țolișóre ¹⁾
 Ca se plecî la fetișóre,
 Dar' tóte astea n'or' fi,
 Inimióra mi s'ó negri,
 Óla oiū lua cu luminióra
 Hârtia cu tãmânióra
 Și-oiū tot veni la gropsóra
 Și-oiū tot plânge, numai plânge,
 Pomișorii de s'or frânge
 La pãmânt jos or' pica,
 Ca se-mi mărESCă jelea.

¹⁾ haine.

Mătuşa îl plânge :

Dar' Dómne unde oiú pleca
 Loc d'odină oiú afla
 Se-mi potolese durerea ?
 Nepoţele, nepoţele,
 Tinerele, frumuşele,
 Nu te da, nu te preda,
 Că eşti créngă tinerea.

Că ceica s'o bucurat
 Că-i nuntí nuntă roşiórá
 Şi puiule veseliórá,
 Dar' nu nuntă negrişórá,
 Car' m'o rupt la inimiórá.
 Când m'apropiai d'obor
 Şi vėđui stég negrişor
 Am vrut se pognesc de dor,
 Al maicăta ascultăţel,
 Al mumăta feciorel,
 Feciorel înţeleptel
 Şi al ceichiî nepoţel,
 Când pre drum tu ai plecat
 Aşa-i fost de aborat
 Cât pe unde ai călcat
 Pétra că s'o despicat,
 Pângă noi când ai trecut,
 La feréstră ai bătut

Și-am vorbit noi mulțișor
D'aia pocnesce ceica de dor.

Dar' d'aicea încólea,
Ceica tot te-o ascepta,
Cu doru și cu jelea;
Și de vėd că nu-i veni
Inima-'n min'o pocni,
Ochił mi s'or' paingini
Obrazu m'o gălfeđi,
Glasu-mı că se va slăbi
Și de doru-ți m'oiũ topi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj **Din Bănat.**

20. Un vers

*ce se cântă la mórtea unei jună sau unui june, până
încă e în casă, ba chiar' și pe cale cătră cimiter.*

(Numai de fete acompaniate și de un ceteraș.)

La Rusalim, la cintirim,
Marè polcă-i adunată,
De sătenı,
De poporenı,
»Voi sătenı,
„Voi poporenı!
„Ce împărțiți pământul,
„Pământul cu stânjinul,

„Impărțiți cu dreptate,
 „Dați-i și Măriutei parte,
 „Că nu vă cere așa mult,
 „Făr' 3 stânjină de pământ,
 „Cătu-i statul omului
 „Și brațele pieptului?“
 Mórtea 'n sat că a întrat,
 Și-a luat satul de-arêndul
 Și casele de-amêruntul,
 La feréstră a strigat,
 Nime sălaș nu i-a dat.
 Și la Măria a strigat:
 „Ian' eși, Măriută, afară!“
 „Bucuros, mórte-aș eși
 „Dar' nu mă pot despărți
 „De dragă măicuța mea,
 „Că m'am avut bin' cu ea“.
 Și-a strigat și-a dóua-órá:
 „Ian' eși, Mărie, pe afară!“
 „Bucuros, mórte-aș eși,
 „Dar' nu mă pot despărți,
 „De dragu tátuțului meu
 „Că m'am avut bin' eu el;
 „De dragi surorile mele,
 „Că m'am avut bin' cu ele“;
 „De dragi frățiorii mei
 „Că m'am avut bin' cu ei;

„De dragi neamurile mele
 „Că m'am avut bin' cu ele!“
 Și Maria n'a mai plecat
 Și mórtea s'a mâniat
 Sufletul i l'a luat,
 Ai lor rēu s'au supērat,
 Toturor de știre au dat,
 Pe Maria s'o jelēscă
 Batār pân' a treia di
 Pân' de-ai lor s'a despărți.
 Cum se nu mi-o jeluiēscă?
 Că și fete și ficiori
 Tot cu brațele cu flori.
 Pe dinentea cestui sat
 Trecu-mi, Dómne, nouē care,
 Nouē care ferecate
 Tot de leacuri încārcate,
 Ese mama Mariei,
 De lacrimi abia zăria
 De suspin abia grăia:
 „Voi ghiniși, voi pogănicī!
 „Stați în loc cu carele,
 »De-mi mai dați leacurile.«
 Tu, femeie supērată,
 Leacu la Măriucă ta
 Boi-'n córne l'au luat
 Și-'n picióre l'au căleat.

Boii cu picióarele,
 Caii cu potcóvele,
 Carele cu rótele.
 Colo 'n jos, mai din jos
 Este-un măr și este-un pěr,
 La trunchina mărului
 Și a pěrului
 Este-un pat albuț de brad,
 Dar' în pat ce-i așternut?
 Iarbă verde din cęst rít.
 Dar' la cap ce-i așternut?
 O perinuță 'nvėrgată,
 Dela maica sa îi dată,
 Dar' în pat cine-i culcat,
 Măriuța-i dusă din lume,
 Dar' la cap cine-o jelesce?
 Da maică-sa jalnică,
 La picióre cine șede?
 Șede mórtea grabnică,
 Și se muștră cu cucul:
 Cucule voinicule,
 Mai schimbă-ți glasurile!
 Glasul nu mi-loiũ schimbă,
 Că io-s cucul voinicul,
 Când vine primăvéra
 Și m'apuc eu de-a cânta,
 Codru 'ntreg va rėsuna,

Câți plugari,
 Câți păcurari,
 Toți vor sta și-or asculta,
 Și din gur'or cuvânta:
 Auzi cucul voinicul
 Cum veselesce codrul,
 Dar' tu mărte grabnică,
 Tu unde mi-te pornesci?
 Mulți copii îi sărăcesci;
 Fete mari tu despletesci,
 Legători îmi descrețesci,
 Cujme negre putrețesci,
 Legături ai descrețit
 Cujme negre-ai putrețit,
 Copii mici ai sărăcit.
 Măriuțo, dusă din lume,
 Ia tu dragă sēma bine,
 Pe la nouē vămī vei trece.
 Și la vama dintâia
 Ei ți-o cere năframa;
 Năframa nu li-o da,
 Că ai vēc de-a o purta.
 Și la vama de-a dóua
 Ei ți-or cere iiuța
 Tu iiuța nu ți-o da,
 Că ai vēc de-a ți-o purta.

Și la vama de-a treia,
 Ei ți-or cere șurța ta,
 Șurța dragă nu li-o da,
 Că ai vreme de-a ți-o purta.
 Și la vama de-a patra,
 Ei ți-or cere cismele,
 Cismele nu le da
 Că ai véc de-a le purta!
 Și la vama de-a cincia,
 Ei pe tin' te-or întreba:
 Ce-ai făcut de-ai zăbovit?
 Dar' până m'am despărțit
 De dragă măicuța mea,
 Că m'am avut bin' cu ea.
 Măriuțo, dusă din lume,
 Ia tu dragă séma bine;
 Că pe calea pe carī mergī,
 Calea-i lată neumblată,
 Pe carī n'ai fost nicī-odată,
 Cale lungă fără umbră,
 Pe carī nimenea nu umblă,
 Și pe mâna de-a stânga
 Nu mai vii până-i lumea.
 Măriuță dusă din lume,
 Rógă-te de tatăl têu
 Se te ierte dragul meu,
 Cum te-o iertat Dumneđeu,

Și se-ți scrie numele
 Pe córnela plugului.
 Când cu plugul va ara
 Mărie dragă!! va striga,
 Tu nu-i fi nicăirea.
 Și cu lacrimă te-o uda.
 Măriuțo, dusă din lume!
 Rógă-te de maică ta
 Se te ierte domnia-sa
 Cum te-o iertat Precesta.
 Și se-ți scrie numele
 Pe córnela copăiei *)
 Când chita o frămênta,
 Mario dragă! va striga,
 Tu nu-i fi nicăirea.
 Măriuțo, dusă din lume
 Rógă-te de soru-ta
 Se scrie numele têu
 Pe tórta ciubêrului.
 Când după apă-a pleca,
 Mărio dragă! va striga,
 Tu nu-i fi nicăirea
 Și cu lacrămă te-o uda.
 Măriuță dusă din lume
 De fete se fii cântată
 Și de Dumnezeu iertată.

(După „Tribuna“ Nro 166 din 1893.

*) Copăie = trócă de pâne.

21. La o jună.

I.

Rămâi casă, rămâi mėsă,
 Că soruca mea te lasă.
 Rămâneți uși împlănite
 De-a mea soră pustiite,
 Și voi flori din grădinuță
 Puse de-a ei mână.

Ieți soruță ȕiua bună
 Dela-un șir de levendură
 Dela maică-ta cea bună,
 Dela-un șir de asmarag Cluj
 Dela tatăl tēu cel drag,
 Dela-un șir de busuioc
 Dela feciori din joc,
 Dela-un șir de tāmâiță
 Dela fete din uliță.

II.

Și io soră aș'am gândit
 Că după tine-or veni
 Cu boiți cu clopoțele
 Și feciori cu stegurele
 Dar' după tin' o venit
 Tot dieci cu cărticele
 Și ómenī cu prăporele.

Eu soruță ți-am făcut
 Colacul de cununie
 Ți l'am făcut liturgie
 Colacul dela nănaș
 Ți l'am făcut părăstaș
 Colacul de chemător
 Ți l'am făcut în prapor.
 Draga mea mândră mirésă
 În împărăția cerescă
 Și nănaș ți Dumneșeu
 Și nănașe Precesta
 Dómne bine te-aședa
 În patru scânduri de brad
 Și nu trăești cu bănat.

Ér' la grópă :

Soruță pėruțul tėu
 Crescea érbă 'n temeteu
 A cresce și u-or cosi
 Tu soră ti vesceđi.

(Din Mica c. d. A. Bugnariu înv.)

22. O mamă plânge pre fiul seu.

Țucu-te fiuțul meu
 Tare-ai fript sufletul meu

Țucu-te flórě împută
Del'amea inimă ruptă.

Cum îți arde lumina
Așa-mi arde inima
Cum îți arde toiagul
Așa-mi arde sufletul
Făr' de foc și făr' de pară
De se face numai șfară.

Nu te frige nemica
Așa tare ca mórtea
Că și focul îl poți stinge,
Ca mórtea nu poți învinge.

Of! tu mórte veninósă
Cum îmi ducă pruncul de-acasă
Tot pre-o cale neumblată
Unde n'a fost nică-odată.
Eu tare mult l'oi dori
Și tot nu ne-om întâlni,
Pruncul mi-s'a putrezi
Și io tot l'oi mai dori
Până-'n lume voiă trăi.

Eu tare mult m'am trudit
Lécul nu ți l'am găsit
Lécu-o fost la Ddeu
Și te duce-'n sênul seu.

(Din Mica com. de A. Bugnariu inv.)

23. La un june.

Bucură-te țintirim
 Că mândră flóre-ți răsădim
 N'o răsădim se-'nfloréscă
 C'o răsădim se putrețéscă.
 Veniți frați veniți surori
 Și mă-'mpodobiți cu flori
 Și-mi stropiți fața cu apă
 Că pe min' mă duc la grópă,
 Și-mi stropiți apa cu vin
 Că mă duc în loc strein
 Și 'napoi nu vă mai vin,
 Și-mi stropiți apa cu bere
 Că mai mult nu mi-ți vede-re,
 Că nu mă duc se-'nfloresc
 Că merg ȕeu se putrețesc ;
 Duce-m'oiũ și n'oiũ veni
 Nu sciu cine m'a boci ?
 Sora mea cu maica mea
 Mai ales drăguța mea,
 Frații și surorile
 Mai ales drăguțele !

De pe Someș.

24. La un fecior holteiũ.

Cine-'n lume a mai vȕȕut
 Nuntă mare fără pom
 Și-atâta potop de om !

Nuntă fără ceteraş
 Şi mirele în sălaş?
 Cine-'n lume a mai văduţ
 Voinic tinăr şi gătat
 Şedând aşa supărat,
 Voinic tinăr şi gătit
 Şedând aşa bănuit?
 Mâncate-ar sēcărta mórte
 Rea eşti şi fără dreptate,
 Nu mergi la cine se cade,
 Mergi la cine nu se şade.
 Şi la noi ce-ai căutat
 Căci mama nu te-a chemat?
 Şi la noi de ce-ai venit
 Că tata nu te-a dorit?
 Fost'au viji şi babe-'n sat
 Pre aceia se-i fi luat,
 Pe min' se mă fi lăsat!
 Ardă-te focul oraş
 Şi tóte poticile
 Şi tóte lécurile!
 Ardă şi doftori-'n ele
 Dacă mi-au dat lécuri rele,
 Nu mi-a trecut după ele!
 Dragile mele surori
 Pliviţi şi-ale mele florí,

Le pliviți și le udați
 De vor cresce le purtați
 Pe mine nu m'asceptați.
 Cresce-ți florī cāt gardurile
 Și vĕ bată vĕnturile
 Ca pe mine gândurile!
 Cresceți florī și nu-'nfloriți
 Că mie nu-mī trebuiți.
 Noi N. așa am gândit
 Că ni-i chema chemătore,
 Ne-ai chemat petrecătore;
 Nu ne-ai chemat se jucăm,
 Ci ca se te comandăm.
 Astăzi e o sĕptămână,
 Umbla mórtea prin grădină
 Cu lămpaș și cu lumină
 Rupând florī din rĕdăcină,
 Pe N. dela inimă,
 Rupând vĕrful florilor
 Și fruntea feciorilor,
 Rupând vĕrful dela florī
 Și funtea dela feciorī!

(Din Rodna, se află și la S. Fl. Marian pag. 282.)

25. Cum se bocesc mama după fiu ?

I.

Cântă cucul sus pe móră
 Scumpul meu trage se móră,
 Cântă cucul sus pe cruce
 Pe N. la grópă mi-l duce.
 Rămâi maică sănătósă,
 Eu mă duc ca se-mi fac casă.
 Ad'o sapă și-o lopată
 Se-mi fac casă-'ntunecată ;
 Ad'o teslă și-o mistrie
 Se-mi fac casă pe vecie !

Puiul mamiî cel mai mic,
 De trăit ai fi trăit
 Mórtea nu te-a'ngăduit ;
 Ieți pâna de pe obraz
 Veți ce mórte cu necaz ;
 Ieți pâna de pe picióre
 Veți ce mórte 'nșelătóre.

Cântă, cântă clopoțel
 Că-ți mai vine-un voinicel
 Tinerel și frumușel
 Se-ți pierđi mintea după el,
 Dar' nu vine se-'nfloréscă
 Că vine se putredéscă !

 De pe Someș.

II.

Puiul meu flóre de véră
 Du-te dor și vină érá
 Nu mă lása supěrată
 Și de dor nemângăiată ;
 Du-te dor și ér' te-'ntórnă
 Batăr colo cătră tómnă
 Când is copți struguri-'n vii,
 Nu-ți lása părinți pustiî!

—
 Din Reteag.

26. **Mama după fiu.**

Vai tu / N. dragul mamiî,
 Dragul mamiî, scumpul mamiî,
 Mult în lume m'am isbit
 Lécul nu ți l'am găsit
 Și tu N. ai murit.
 Mult în lume am âmblat
 Lécul nu ți l'am aflat
 Și tu reu te-ai supěrat,
 Și de lume te-ai lăsat.
 Vai, N., dragul mamiî,
 Dragul mamiî, scumpul mamiî,
 Multe délurî ai suit
 Și tóte le-ai coborît,
 Numai ăsta li-i sui
 Și nu li-i mai coborî.

Ia séma N. bine,
 Dacă-i merge-'n cea lume
 Că sunt două drumurile
 Și cu greu de-ales din ele,
 Ia séma pe care-i mere
 Dacă mergi pe cel cu bani
 Te vei tâlni cu dușmanî;
 Dacă mergi pe cel cu spinî,
 Te vei tâlni cu streinî,
 Dacă mergi pe cel cu florî
 Te vei tâlni cu surorî.
 Veniți frați, veniți surorî
 De mă-'mpodobitiți cu florî
 Vină mamă, vină tată
 De-mi udați fața cu apă,
 Mă petreceți pân' la grópă,
 C'acolo cu lut m'ascéptă.
 Veniți și voi verișóre
 De-mi petreceți este-oscióre,
 In grădină 'n țintirim
 Cu țernă se le-'nvălim.
 Vină mamă se prânđim
 Că de ađi ne despărțim,
 Vină tată se gustăm
 Că de-ađi nu ne mai vedem !

(Din Diștrictul Năséudului, întocma și la S. Fl.
 Marian p. 282).

27. O fată plânge pre maică-sa.

I.

Vai de mine mamă dragă
 C'amu'n pământ mi te bagă,
 Vai de mine maică dulce
 C'amu'n pământ mi te-or duce.

Casa tótă de-ar fi arsă
 Măicuța se-mi fi rămasă,
 Casă aș fi făcută-re
 Cu maica m'aș mângăere.

Vai de mine maică dulce
 De când la pat ai picat
 Tot după leac ți-am âmblat
 Și tot nu ți l'am aflat.

Orî cu cine m'am tâlnit
 Tot de léc ți-am vorovit
 Și tot nu ți l'am găsit,
 Până'n vârful muntelui
 Trupina molidvului;
 Décă acolo am sosit
 Eu m'am prins m'a jelui
 Molidvu de jalea mea
 El tocmai jos a picat
 Și tocmă'n trei s'a crepat

Și io la meșterî l'am dat
 Mândră casă ți-o gătat
 Că de când 'n ea-i întrat
 Durerea ți s'aședat.

II.

Astăzi e de-o săptămână
 Âmbă mórtea prin grădină
 Rumpênd florî din rădăcină
 Pre mine dela inimă.

Âmbă după sîtă desă
 Se facă merinde alésă
 Că mere maica de-acasă
 Mere'n têrg la Rusalim *)
 Altu se nu ne'ntâlnim
 Mere-'n têrg la Egipt,
 Până-i lumea se n'o ved ;
 Ardăl focul têrg rău
 Supêrată rămăiū eu.

Da care fată n'ar' plânge
 Când și-ar' vedé maica 'n sânge,
 Pe car' inima n'o dóre
 Când vede că maica móre?
 Mórtea-i în lume mai mare
 Ea pre nime pretin n'are,

*) Jerusalim.

Nu se teme de'mpërați
Cu taberi încungiurați.

Nu se teme de voinici
Nu-i milă de prunci mici
Că rămân fără de maică
Cu pregelnica lor taică.

De bătrâni nu i rușine
La cei tineri încă vine.

Dómne rău te-ai supërat
Că streină m'ai lăsat
Streină / fără' de măicuță, Cluj
In lume fără miluță.

Orî din cotro voiă veni
Maică dulce n'oiă găsi,
Tot de streini m'oiă lovi
Dómne supërat'oiă fi;

Orî din cotro-i înturna
Maică dragă n'oiă afla,
Vai, tot de streini oi da
Fată supërată-oi sta.

(Din Mica com. de învățătorul A. Bugnar.)

28. Surorile cântă la un frate.

Frate meu și dragu meu
 Câte căsi noi am avut
 Nicī una nu ți-a plăcut,
 Altă casă ți-ai făcut,
 Făr' de uși, făr' de ferestī
 Tot în ea se vecuescī
 Cu noi se nu mai grăescī,
 Făr' de uși, făr' de oblóne
 Se nu eși vara la sóre!

(Din Rodna.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Frătiucu meu cel iubit
 Dară tu ce ti-ai gândit,
 De ți-ai făcut casă de brad
 Se trăescī în ea cu drag,
 Fără uși, fără ferestī
 In ea tu se vecuescī?
 Casa ta îi încuiată
 Tot cu lăcate de piétră
 Se nu mai vii nicī odată;
 Cu lăcată de argint
 Se putređescī în pămênt!

(Din giurul Sibiului.)

Scumpul meu, frătiucul meu
 Tu nu veđi din copârşeu
 Tot satu-'mprejurul tĕu,
 N'o venit la petrecane
 C'o venit tot la jelane.
 Rógă-te frătiuc te rógă,
 Rógă-te tu la fĕtu *)
 Se tragă el clopotu
 Da clopotu cel mai mare
 Care rĕsună mai tare
 Preste tóte dealurile
 Se vină şi neamurile,
 Se vie la petrecane
 Căicĕi ũi mare jelane
 Vai! se vină în de-a dins
 Că la voi ũi mare plâns.

(Din jurul Reteagului.)

29. Cântecul cel mare.

(Se cântă de muierĭ cu prilegiul morţii vre-unui soţ de căsătorie. Şi anume muierile se pun în dorile ăilei, în care are se fie înmormântarea, în uliţă, afară, la ferestra casei unde se află mortui şi cântă acĕsta cântare cu glas jalnic.)

Cólea'n jos şi mai în jos
 Este un mĕr şi este-un pĕr,

*) fĕtu = crâşnic, cicornic.

Este un pat mare-'ncheiat
Cu scândurî d'albe de brad.

Êr' în pat ce-i așternut?

— Êrbă verde, pânză nouă.

Și în pat cine-i culcat?

— (N) mortul veștedul!

Dar' la cap cine-l păzesce?

— Mórtea, mórtea, grabnica!

La picioré cine-i șede?

— Șede cucu voinicu!

Mórtea din graiũ că grăia:

— Haida, cuce se schimbãm

Se schimbãm cu glasurile.

Cucul din graiũ își grăia:

— Ba, eu mórte n'oiũ schimba

Că tu când dai a cânta,

Mulți voinici învêduvescî,

Copiî micî îm sêrăcescî,

Conciurî d'albe încernescî!

Cucu din graiũ își grăia:

Când încep eu-a cânta,

Eu cólea primăvéra,

Es voinici cu plugurile,

Fete marî cu sucnele,

Neveste cu pânzele,

Copilașî cu oile.“

Êtă mórtea întră-'n sat
 Nicăiri nu s'a băgat
 Până ce aici a intrat
 Și la feréstr'a strigat :
 „En' eși (N.) până afară!“
 — „Bucuros eu aș eși
 Dar' nu mă pot despărți
 De dragă soția mea
 C'am trăit bine cu ea.“
 Strigă mórtea a dóua óră :
 „Eși (N.) până afară!“
 — „Bucuros eu aș eși
 Dar' nu mă pot despărți
 De dragi copilașii mei
 C'am trăit bine cu ei.“
 Și mai strig-'a treiă óră :
 „Eși (N.) până afară!“
 — „Bucuros eu aș eși,
 Dar' nu mă pot despărți
 De drăguți vecinii mei
 C'am trăit bine cu ei.“
 Cântă, cântă, cocoș-gaiu
 Cólea-'n stêlpu porții
 Și în crucea feréstrii
 Lângă capul mortului
 C'apucat
 De a scăpătat

Tot pe valea
 Cu jalea
 Și pe dealu cu doru.

(Din Racovița I, Sibiu, dela Mia lui Iosif Păcurariu
 scrisă de Valeriu Florian și publicată în Gazeta
 Transilvană 23—1890)

Acésta cântare e comună pe valea Oltului în
 Transilvania; am avut o variantă din Lisa-lângă Fă-
 găraș, ei mi s'a pierdut.

30. Cântecul cel mare.

(Variantă).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Colo sus
 Și mai în sus
 Sus în pórta raiului,
 Jos pólele ceriului
 Este-o piétră
 Nescar piétră
 Și-o chilie
 De tămâie.
 Ér' colo cine se vede
 Și pe piétră cine șede?
 Șede Dómna Irodie
 Și maica Sfântă Marie
 Și tot scrie
 Pe hârtie
 Scrie vii și cei morți
 Scrie-mi ómeniī chiar' toți.

Vi-i scrie
 Cu anglie,
 Morții-i scrie cu cernelă
 Că de aceea-i multă'n țeră.
 Dar' mama Măriuții
 Intr'acolo se porni
 Departe ingenunchind
 Și de aproape tot rugând
 Și din gură cuvântând:
 — „Drăguță, Sântă Marie
 Și tu dómna Irodie!
 Scrie-ți și pe fica mea
 Scrie-ți și pe draga mea,
 Și mi-o scrie-ți cu vii
 Nu mi-o scrieți cu morții!“
 Maica Sânt'a cuvântat:
 „Prea tare-ai întârziat
 De anglie am gătat,
 Și hârtie am plinit
 Și condeiul l'am pierdut!“
 Măicuța Măriuții
 Tare mi se mai scârbi
 Indărăpt o înturnat
 Căci nădejdea o gătat,
 Tot plângând și suspinând
 Și din ochi lacrimi vërsând.
 Și-acasă dac'o sosit
 Pe Măriuța a gătit;

Spatele și brațele,
 Ochi și sprâncenele,
 Spatele i-or' putrezi,
 Brațele i-or' mucezi.

Col sus

Mai în sus

Este o grădină 'nflorită
 Cu mult foc e ocolită,
 Cu mult foc, cu multă apă,
 Cu multă pară uscată.
 Dar' nu-i foc ca se te ardă
 Și nici apă se te-'nece
 Da-i focul dela Măicută
 Ce arde la inimuță.

În mijlocul grădinii
 La marginea fântâni
 Este un brad încetinat,
 De mulți ómenî blăstămat;
 Dar' în brad cine-mî ședea?
 Ședea cucul cu mórtea
 Și-amêndoi se tot certa:

Care-'n lume ar' intra?
 Mórtea din graiŭ că grăia,
 Cătră cuc așa dicea:

„Cucule, vitézule,
 Cucule voinicule!

Dă-mi tu mie glasul tău
 Se glăsuesc cu el eu!
 — „Ba, mórte, nu ți l'oiu da,
 Căci pe mine mi-'nșela;
 Că unde tu glăsuesci
 Casele le pustiesci,
 Voinici tineri stingheresci,
 Copilași mici sërăcesci;
 Dar' eu unde glăsuesc
 Ómenii din somn tređesc,
 Glăsuind a primăveră
 Se iasă copii p'afară,
 Și-mi es bourei cu boi
 Și pëcurarii cu oi!“

Când era mai de cu séră
 Trăgea Maria se móră.
 Când era la mieđ de nópte
 Trăgea clopotele tóte
 Și când era pe la đori
 Veniau fete și feciori.
 Maria din graiú grăia:
 »Dulcea mea, măicuța mea,
 Care mi-ai rupt inima,
 Și dulce tăicuțul meu
 Și bun frățiorul meu!
 Cu toții se v'adunați
 Pentru mine se vë rugați

Se rugați pe Dumnezeu
 Pentru sufletele mele
 Că eu încă m'oiu roga
 La măicuța Precesta
 De dór' vă va ajuta
 Și de mine nu-ți uita.
 Și rudele mele toate
 Se mă ierte după mórte
 Și vecinii mei iubiți
 Se rămâiă linisciți,
 Căci eu merg în altă lume
 De unde nu vine nime

(com. de Ioan Georgescu din Săcădate înv. în Scoreiș
 pe valea Oltului și publicată în „Inmormântarea la
 Români“ de S. Fl. Marian).

31. La un tinăr.

Dragul și scumpul meu
 Dragul meu odorul meu!
 Ce n'ai murit mai de mult
 Că-ți făceam grópă afund?!
 Ai murit acuma mare
 Se faci mami! supărare!
 Nicî acea nu-i dreptate
 Cel tinăr se putredescă
 Cel bătrân se necăjască!

(Din Bârgău).

32. La un tiner orî tinără ce móre primăvéra.

Bucură-te țințirime
 Mândră florică-ți vine
 Pe pornirea plugului,
 Pe cântatul cucului,
 Pe jocuțul mieilor
 Pe cântatul mierlelor,
 Da nu vine se-nfloréscă
 Că vine se putredéscă.

_____ (Din Strâmbu.)

Nici o mórte nu-i amară
 Ca mórtea de primăvéra
 Pe-'nfrunđitul codrului
 Pe cântatul cucului,
 Pe ieșitul plugului.
 Vai mórte că rea mai ești
 Că tu-acolo nězuesci
 Unde tu nu trebuiesci!
 Mórte, acolo-ai nězuit
 Unde tu n'ai trebuit l
 Că ți-ai pus mâna pe mésză
 Și ni-ai făcut larg prin casă,
 Și ți-ai pus mâna pe grindă
 Și ni-ai făcut larg prin tindă,

Și ți-ai pus mâna pe scară
 Și ni-ai făcut larg p'afară!

Din Măgura, ținutul Năsăudului,

33. La un bărbat, care murind își lasă nevêsta văduvă cu mai mulți prunci orfani.

Soțul meu, tu dragul meu,
 Dar' cum de te îndurași
 De pe mine mă lăsași
 Cu dragi copilașii tei,
 Și cu dragi fiuții mei?
 Rógă-te lui Dumnezeu
 Ca se trăesc barem eu
 Se-i scap de nêcazul greu.
 O, iubite soțul meu
 Cum m'ai lăsat tu la rêu!
 Eu norocul l'am pierdut
 De când nu te-am mai văđut.
 In pămênt l'am astupat,
 In grópă l'am îngropat.
 O, iubite soțul meu
 Pentru bunul Dumnezeu!
 N'ai făcut atâta bine
 Se mă chemi tu și pe mine,
 Se nu mă lași gânditóre,

După tine plângătoare!
 De ce stai între ferești
 Și cu mine nu vorbești?
 Da deschide-ți buzele
 Se-ți mai aud vorbele,
 C'ai fost dulce la viață
 Și m'ai iubit cu dulceta.
 O, soțule dragul meu!
 Tie dór' nu ți-a plăcut
 Ce moșie ai avut?
 Ai cerut un copârșeu
 Se-ți trăescă soțul rău,
 Fără uși fără ferești
 Cu mine se nu vorbești
 Cu min' se nu te-'ntâlnesci!

(Din Orăștia, publicată în Observatorul 1880 Nr. 28.)

34. La un bărbat.

Acuma de-o săptămână
 A intrat mórtea-'n grădină
 Și s'a pus pe-o sulumină
 Sulumina s'a uscat
 Mórtea-'n casă s'a băgat
 Stêlpul casei l'a luat.

(Din Orlat l. Sibiiu.)

35. Soția după bărbat.

Mult iubitul meu bărbat,
 Calea pe care-ai plecat,
 Nu-i nădejde de-'nturnat,
 Și pe care mi-ai pornit
 Nu-i nădejde de venit.
 Da mă rog de dumniata,
 Uită-te un' ti uita,
 Nu te uita apelor
 Că apele-s mergătore
 Și n'apoi ne-'ntorcătore;
 Da te uită sórelui
 Că sórele-i mergător
 Și-'napoi întorcător !

Din valea Jiului (Transilvania).

36. Muierea după bărbat.

Vai iubitul meu bărbat
 Frumos tu mi te-ai gătat
 Și-'n lungă cale-ai plecat
 Tot în târg la Rusalim
 Noi se nu ne mai tâlnim,
 Și în târg la Egipt
 Eu se nu mi te mai vęd.

(Din Reteag.)

37. Nevésta după bărbat.

Dragul meu bărbat de trebă
 Cum te faci tu țernă négră,
 Tu te dai pământului
 Și mă lași urîtului,
 Tu te dai aghiagului
 Și mă lași necasului.

(Din Reteag și giur.)

38. O muiere după bărbat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Scumpul meu, odorul meu
 Cum te-a răbdat Dumnezeu
 Se mergi tu de lângă mine
 Când gândiam că mi-i mai bine?
 Tu te-ai dus și m'ai lăsat
 Cu jale și cu bănat!
 De când bade m'ai lăsat
 Lacrămile mi-o secat
 Tot de plâns și de bănat.
 N'am bade nici lăcrămele
 Se te pot cânta de jele;
 Te-aș cânta cu clopotul
 Dar' mă dóre sufletul,

Te-aş cânta cu cetera
 Dar' mă dóre inima
 Că mi-i négră ca tina ;
 Când ai duce-o la fântână
 N'ai sci inimă-i orî tină,
 Când ai duce-o la isvor
 N'ai sci inimă-i orî mol !

(Din Monor.)

39. Copii plâng pe tată.

Dragul meu tătucule,
 Te cunóscem pe sprâncene
 Că ne laşi cu mare jele ;
 Te cunóscem p'ochişori
 Că ne laşi cu mare dor.
 Că copii fără tată
 Nu încap în lumea largă,
 Şi baiaţii fără mamă
 Nu-s luaţi nici într'o sémă,
 Copii fără părinţi
 La toţi ómeni-s uriţi.
 Primăvéra va veni
 Toţi plugarii vor eşi
 Numai tu vei putreði !

(Din Măgura I. Năsăud.)

40. **După o nevastă cu copii.**

Cine-'n lume o mai vădut
 Nevastă mândru gătată
 După copii supărată,
 Nevastă mândru tocmită
 După copii bănuită?
 Copii din graiū grăiau
 Și din gură așa diceau:
 „Vai, mămucă, mama mea
 Că te-a lăsat inima,
 Inima cum te-a 'ndurat
 Și pe noi că ne-ai lăsat
 Mititei și frumusei
 Și-i plină lumea cu noi!
 Mâncate-ar' focul de mörte
 Rea ești și fără dreptate,
 Că mergi unde nu se cade!
 La noi tu de ce-ai venit
 Căci nime nu te-a dorit,
 Și mama nóstr'a murit?!
 La noi ce ai căutat
 Căci nime nu te-a chemat
 Și pe mama ai luat,
 Și-ai rupt vârful florilor
 Și mama copiilor,

Și-ai rupt flórea dintre vii
 Și maica dintre copii,
 Și ți-ai pus mâna pe mésză
 Și ne-ai făcut larg în casă
 Și ți-ai pus mâna pe grindă
 Și ne-ai făcut larg prin tindă
 Ți-ai pus mâna pe ușor
 Ni-ai făcut larg prin ocol.
 Plânge casă, plânge mésză,
 De mama sunteți rămase,
 Plânge-ti ah! și voi păreți
 Căci de mama rămâneți!
 A venit mórtea pe drum
 A luat ce-o fost mai bun,
 A venit mórtea pe cóstă,
 Și ne-a luat mila nóstră
 Ah! tu tot așa-i gândit,
 Că mama n'are sfêrșit.
 Câte leacurî ai cătat
 Al ei tot nu l'ai aflat
 Și ea rêu s'o supêrat
 Și pre noi ea ne-a lăsat.
 Rêmâi lume cu mult bine,
 Mama se duce din tine!

(Din ținutul Năsêudului) se află și la S. Fl. Mărian
 pag 282—283.

41. **La o nevastă tinără.**

Cine-'n lume a mai vădut,
 A vădut, a cunoscut
 Nevastă mândru gătată
 După copii supărată?
 Cine-'n lume-a mai vădut,
 A vădut a cunoscut
 Nevastă mândru tocmită
 După copii bănuită?
 Hai N. și te uită
 Veđi copii cum te cântă,
 Bărbatul cum te comandă!
 Noi N. așa am gândit,
 Am gândit, am socotit
 Că tu-amu numai glumesci,
 Dar' te vedem că pornesci.
 Și-am gândit că ai glumit
 Dar' vedem că ai pornit.
 Ah, N., draga mea,
 Draga mea și scumpa mea
 Lasă-ți dorul prin ocol
 Se resar'un merișor
 Tot cu mere roșióre
 Cu frunđele rotungióre,
 Fii îl vor scutura
 Dorul și-l vor stêmpăra.

Când vor scutura mărul
 Își vor alina dorul.
 Vină N. înapoi,
 Baremî preste un an doi
 Pe-'nfloritul spinilor
 De dorul copiilor
 Pe-'nfloritul pomilor
 De dorul coconilor.
 Și de nu-î veni se ședî
 Vină baremî se țî-i vedî;
 Și de nu-i veni se mâi,
 Vină se țî-i mai mângăi.
 N. cu copilașii tei
 E plină lumea de ei!
 Copii fără de mamă
 Nu-s' luați nicî într'o sémă;
 Ah! N. draga mea
 Draga mea și scumpa mea
 Cum inima te-a'ndurat
 De copii țî-ai lăsat
 Ca pe-o păsăruică-'ngard
 La toți ómenii de sfat,
 Ca pe-o păsăruică-'n holdă
 La toți ómenii de horbă?
 Copii fără părinți
 La toți ómeni-s urîți;

Soțul sôtă-și va găsi
 Mamă la copii n'a fi;
 Soțul sôtă-și va afla
 Dar' mamă la copii ba.
 De-ar' fi tata cât de bun
 Tot țipă copii-'n drum,
 De-ar' fi mama cât de rea
 Tot și-i ia pe lângă ea.
 Ia-ți N. ziua bună
 Dela sóre, dela lună,
 Dela soția cea bună.
 Astăzi Christos te-a poftit
 La raiul cel curățit,
 Astăzi Christos te-a chemat
 La raiul cel desfătat.
 Raiule, grădină dulce,
 Eu din tine nu m'aș duce
 De mirosul florilor
 De glasul ângerilor. *)

(Din părțile Năsëndului. La S. Fl. Mărian întocmai
 pag. 279—280).

*) Sfârșitul acestui bocet, e rupt din collnda:
 „Plângerea lui Adam.“ I. P. R.

42. O fătă după mäsă.

Ah mämucă, draga mea,
 Draga mea și buna mea,
 Inima cum te-a lăsă
 De pe mine m'ai lăsă
 Ca p'o păserică-'n gard
 La toți ómenii de sfat,
 Ca p'o păserică-'n holdă,
 La toți ómenii de horbă;
 Ca p'o păserică-'n laz
 La trudă și la necaz ?!

(Din Reteag și jur.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

43. Copii plâng pe mamă.

Maica mea un' te-ai gătat ?
 Și pre noi tu ne-ai lăsă
 Numai în haine de veră
 Ori te duci în altă țără ?
 C'acea e țără bună,
 Trăesc copii fără mumă,
 Bărbații fără femei
 Stând ca nisce ângerei.
 Maică, măiculița mea
 Acum cin' m'a mai căta
 Când m'ai lăsă dumné-ta ?

(Din Sécădate I. Olt.)

44. **Pe drum cătră cimiter, muerea după soț.**

Părinte sfinția ta
 Eu mă rog de dumniata
 Nu mi-l duceți așa tare
 Că-i ȕia bugăt de mare,
 Duceți-l încetinel
 Că nu m'am urit cu el.
 Clopotare, clopotare,
 Nu trage clopotul tare,
 Că nu-i ȕi de sėrbătore,
 Trage clopotul mai lin
 Că noi aȕi ne despărtim,
 Și mi-l trage mai încet
 Că de aȕi pe Ion nu-l vėd!

(Din Reteag și jur.)

45. **La mormėnt.**

Negrule, pămėntule,
 Negrule mormėntule,
 Lăcat ai și cheie n'ai,
 Ce încui nu mai descui!
 Cine apucă sub tine
 Până-i lumea nu mai vine!
 Negrule, pămėntule,
 Negrule mormėntule,

Mulți ómenī ai adunat
 Și tot nu te-ai săturat
 Mulți ómenī ai înghițit
 Și tot nu te-ai mai hrănit!

(Din gîurul Sibiiului.)

46. Când îl pun în grópă.

Da te rógă N. te rógă
 Rógă-te tu la gropășī,
 Care te-au pus în sălaș,
 Se-ți facă o ferestută,
 Ferestută cătră sóre
 Se-ți mérgă-o țir de rēcóre.
 Da rógă-te N. te rógă
 Te rógă la Precesta
 Ca se-ți arete calea,
 Și la Sfântul Niculai
 Ca se-ți facă loc în raiū
 La mijlocu raiului
 Merī cu mere roșióre
 Cu frunđuțe gălbióre
 Sub merī tu ti-i hodini
 Frunđuțele s'or clătini
 Pe tine te-or rēcóri.

(Din Strîmbu.)

47. Varli.

Am avut un puişor
 Şi-amu mă lasă cu dor;
 Şi-am avut un puiuş drag
 M'a lăsat la dor se trag
 Şi-a pornit în cale lungă
 Nu-i pasere se-l ajungă;
 Şi-a pornit în cale lată,
 Nu-i pasere se-l întrecă;
 Şi-a pornit în cale grea,
 Vai de inimuţa mea!

Puişor din curmătură
 Spusuţi'am gură cu gură
 Se te laşi de-acésta cale
 Că prea e plină de jale
 Se te laşi de acest drum
 Că-mi faci inimuţa scrum!

Puişor din curmătură
 Spusuţ'am gură cu gură
 Se mânânci cireşe dulci
 Se mai şedî până la bulci;
 Se mânânci cireşe-amară
 Se mai şedî cu noi o véră!
 Da tu nu m'ai ascultat,
 Dusute-ai şi ne-ai lăsat
 Cu jale şi cu bănat

Și cu plâns nemângăiat
 Cum au pruncii la-'ntërcat ;
 Dusu-te-ai și nu mai vii
 Pe noi ne-ai lăsat pustiî!

(Din Bârgău.)

Vai mâncate-ar focul mórte,
 Cum mai faci și tu dreptate!
 Nu mergi unde ești rugată,
 Vii unde nu ești chemată ;
 Nu mergi unde ești poftită,
 Mi-ai venit netrebuită !

Nu știu, mórte, ce gândesci
 De-al meu ném îl pustiesci ?
 Nu știu, mórte, ce-ai gândit,
 De-al meu ném l'ai pustiit ?

Cum nu-i mórtea-'n lume mare,
 Ea pre nime prietin n'are,
 Nicî pre crai, nicî pre-'mpërați,
 Cu taberi încungiurați,
 Nicî pe noi pe ceialaltî !

Mórtea cu cósă cosesce
 Și pre nime nu feresce,
 Nu se teme de voinici,
 N'are milă de prunci mici,

De bătrâni nu îi rușine,
 La cei tineri încă vine,
 Casa mare pustiesce.
 Soț de soț îl despărțesce!

(Din Maerul Rodnei.)

Foie verde tămiiță
 Scólă, scólă mei bădiță,
 Că de când nu-ți este bine
 Nu te-ai mai uitat la mine;
 Da te scólă și te uită
 Cum te plâng cu jale multă,
 Cum te plâng, cum te jălesc
 Și de jale mă sfârșesc.
 Of! nu pot merge-'n picióre
 Că mă mai sfârșesc de jale
 Și te-'ntórnă și te uită
 Cum te plâng cu jale multă.
 Of! cum nu te-'ndurî de mine
 De mă lași se plâng după tine;
 Vină de mă ia și pe mine
 Se fiu la un loc cu tine.

(După „Șezătórea“ din Fălcițeni an. II. Nr. 1. 1893.)
 culésă de M. Lupescu din Broșteni.

Pe délul Telenilor
 Merg Teleni cu carăle
 După cară cine alérgă
 Da mama lui Sofia
 Tot alérgă și-mi întrebă
 Ce aveți voi Teleni pe cară ?
 — Da lécúri de tot feliul,
 Numa lécul Sofiei
 L'am avut și l'am pierdut !
 — Dómne, Dumneđeul meu,
 Mai dá-mi bine, nu tot réu
 Că de când m'am redicat,
 Binele nu l'am gustat
 Făr' de mai mare réu am dat.

(Din Tătăr/ana I. Mediaș.)

Floricică de pe rît
 Frate frățișor iubit !
 Fă-te struț de răcuină
 Și te du și érá vină :
 Fă-te struț de primăvéră
 Și te du și vină érá ;
 Pe-'nfloritul pomilor
 De dorul părinților,
 Pe-'nflorit de vîzdoguțe
 Pentru dor dela măicuță,

Răcuina stringe-voim
 Dorul stêmpărani-lom
 Că pe calea ce-ai pornit
 Nu-i nădejde de venit, —
 Și pe calea ce-ai plecat
 Nu-i nădejde de 'nturnat;
 Dar' ia-ți frate diua bună
 Dela fir de mătrăgună
 Dela sora ta cea bună;
 Dela fir de érbă mare
 Dela frați cu supărare!
 Dela fir de vèzdoguță
 Dela dulcea ta măicuță Cluj
 Dela fir de érbă lată
 Dela al têu dulce tată!
 Că tu frate acum te duci
 Unde-or' merge crai, vlădică,
 Și noi frate, toți d'aici!

Culese de Iuliu Bugnariu învățător în Hordou
 I. Năsăud.

Pe cel deal pe de-alungul
 Merge-un car cu patru boi.
 Boi-s negrii, caru-i negru,
 Pogăniciu-i și mai negru.
 Dar' în car ce mi-și duceau?

— Dar' un pat bine-'ncheiat
 Din patru scândurī de brad.
 — Dar' in pat ce-i ascernut ?
 — Ascernută-i iérbă verde,
 Preste iérbă ceargă négră,
 Preste ceargă lână albă.
 — Dar' în pat cine-i culcat ?
 — Dar' N. dusă din lume,
 Nu-i mai auđim de nume.

— »O drag soțul meu iubit
 Pe ce cale te-ai pornit ?
 — „Dar' pe-o cale lungă, lată,
 Unde n'am fost nicī odată.
 — Dar' în capul drumului
 Este-un scaun de odichnă
 Și o *lînă din fântână*
 Pe scaun te-i aședa,
 Din fântână apă-i bea
 Se-ți mai stêmperī inima.

(După Amicul poporului pro 1890, c. d. G. S. lui
 Ioan din Gârbova de sus).

Colo sus la Rusalim
 La ușe de cintirim

La florî albe de pelin
 Este un pat mare de brad
 Da do 'n pat cine-i culcată
 Da Rachila jelnica.
 Și la cap cine-o pădesce?
 Da muma sa jelnica
 Și cu mórtea grabnica
 Și cu cucul voinicul.
 Și mórtea din graiū grăia;
 Se ne schimbăm glasurile!
 Ér' cucul din graiū grăia:
 Ba io nu-mî schimb glasul meu
 Că când cânt cu glasul meu
 Merg feciorî cu plugurile
 Pocănind cu biciurile
 Fete marî cu pânzele
 La tóte fântănilé,
 Dar când tu cânți glasul tēu
 Nicî n'auđi cucul cântând
 Nicî pasērî ciriclăind
 Făr' măicuțele plângând.

(Din Tătărlaua lângă Mediaș.)

Mândră casă ți-ai avut,
 Dar' asta nu ți-a plăcut,
 Și de meșterî te-ai rugat
 Se-ți facă una de brad,

Fără uși, fără ferești
 Tot în ea se viecuiescî;
 Fără uși, fără polmóne
 Se nu eși vara la sóre.

Pe cea cóstă grohotósă
 Este-o óste pribegită,
 Dar' nu-i óste pribegită
 Că-i (N.) adormită.
 Și la (N..) cine vinea?
 — Vinea dragă maica sa
 Cu cosița despletită,
 Și cu inima cernită,
 Cu cosița destrămată
 Și cu inima ciontată.
 — Plânge-mă maică cu jale
 Că ți-am rupt brațele tale;
 Plânge-mă maică cu dor,
 Că ți-am fost bun ajutor,
 Plânge-mă măicuța mea
 Că de astăzi încólea
 Pe min' nu mi-i mai vedea,
 Plângemi-i și mi-i dori
 Și 'napoi n'oiă mai veni. .

(După Amicul poporului pro 1890. c. d. Gr. Sima lui
 Ion din Gârbova de sus).

Țintirim ierbă uscată
 Mila mea-'n tine se gată, —
 Țintirime ierbă verde
 Mila mea-'n tine se pierde.

(c. d. Gr. Sima al lui Ion din Bucium, munții apu-
 seni, „Amicui poporului“ pro 1890).

(Din Valea Buii-Ardeal).

Alei! mórte strașnică,
 Alei! mórte grabnică
 Când în sat tu ai intrat
 De nime n'ai întrebat
 Ai luat satul de-a rëndul
 Și casele de-a mëruntul;
 Nicăirea n'ai strigat
 Fără la N. ai strigat:
 Eși N. N. până afară
 Și nu te întórce érá!“
 — Aș eși, nu pot eși
 Că de erí nu pot păși
 Nu mă pot rescumpëra,
 Nicí nu mă pot depărta
 Dela draga mamă-mea
 Și-ai strigat a dóua órá:
 Eși N. N. pân' afară
 Și nu te-i întórce érá!

— „Aș eși, nu pot eși
 Căci de erî nu pot păși
 Nu mă pot rescumpăra
 Și nici a mă depărta
 Dela dragul tatul meu.

Și-ai strigat și-a treia oră

— Eși N. N. pân' afară
 Și nu te-i întorce érá!

— Aș eși, nu pot eși
 Că de erî nu pot păși
 Nu mă pot rescumpăra
 Și nici nu mă pot mișca
 De mirosul brașilor
 Și de mila fraților
 De dorul surorilor.

Colo sus

Și mai în sus
 E o chilie
 De tămâie,
 In ea șede Sânta Mărie
 Și scrie vii cu vii
 Și pe morții cu morții,
 Scrie vii cu roșală
 Și pe morți tot cu negrelă
 Ér' N. N. a alergat,
 In chilie a intrat

Și de dânsa s'a rugat :
 — Alelei Sântă Mărie
 Te rog și pe min' a mă scrie
 Dar' mă scrie cu vii
 Cu vii, cu rumeni,
 Nu cu morții veșteții,
 Și mă scrie cu roșelă,
 Nu mă scrie cu negrelă
 — Bucuros dragă te-aș scrie !
 Dar' tu mi-ai întârziat
 Și roșala o-am gătat,
 Dar' te-oi scrie cu negrelă
 Că de aceea-i multă-nțără !

Colo sus
 Și mai în sus
 Este un măr
 Și este un pâr,
 Din trupina mărului
 Până în a pârului
 Este un pat
 Mare-'ncheiat
 De scânduri nouă de brad,
 Dar' în pat ce-i așternut ?
 Iarbă verde de pe rit
 Preste iarbă
 Cârpă albă,

Preste cârpă
 Și-o perină
 Dar' în pat
 Cine-i culcat?
 Étă N. N. s'a culcat
 Nu s'a pus se hodinéscă,
 Dar' s'o pus se putredéscă.
 Dragă floricea domnéscă!
 Că nu te ducī se-'nflorescī
 Dar' te ducī se putredescī.
 Pe cel deal îndelungat
 Merge-un car împovorat
 După car cine alérgă?
 Mumă-sa inimă arsă.
 — Orī te du, orī te și lasă,
 Că de N. N. ești rămasă!
 Dumbravă
 Dumbravă!
 Plécă-ți ramurile
 Ca se mă umbresc
 Și se hodinesc
 Că sunt obosită
 De mórte-'ngrozită!

(după. Ședătórea dlui I. Vulcan din Bpesta 1880
 și „Inmormântarea la Români“ de dl. S. Fl. Marian.)

Acum césul mi-a sosit
 Și lumea o-am părăsît ;
 Acum mă duc cale lungă,
 N'am merinde se-mi ajungă ;
 Veniți toți cari mă iubiți
 Și cu min' călătoriți
 Până colo-'n țintirim
 Unde-apoi ne despărțim
 Pân' la drépta judecată
 Când ér' vom fi la olaltă.

————— (Din Reteag.)

Dragul meu dacă te-ai duce,
 Dragă-'n țera cea mai dulce,
 Uită-te tu de-a drépta
 C'acolo-i o fântânea
 Unde merg muerile
 Și-acolo-i și maica mea,
 Și este o fântână lină
 Și scaune de hodină,
 Unde toți morții s'adună,
 Și-i și-o icónă de sfinți
 Și dragii mei de părinți.

————— (Din Orlat.)

Frunză verde de dudău
 Dragu meu, drăguțu meu

Da uită-te pe feréstră
 Că-ți vine carte domnéscă
 Dela noi se te pornéscă.
 De te-ar duce călăresce
 Aș mai trage vr'o nădejde ;
 Da te duc în car cu boi
 Se nu te mai întorcî înapoi.
 Când aș sci că ai veni
 Drumul ți-l'aș șindili
 Cu șindilă de mătasă
 Se mai vii la noi p'acasă.
 Créscă iérba cât casa
 Și otava cât prispa,
 Eu pe-aici n'oi mai âmbla.
 Plângi tu casă
 Și tu mésă,
 Plângeți tusp patru păreți
 Că de măicuța rămâneți.
 Veniți frați, veniți surori
 Și mă-'mpodobiți cu flori ;
 Veniți frați, veniți mătuși
 Și mă-'mpodobiți cu rugi.
 Mândră casă ai avut
 Acea nu ți-o plăcut,
 Alta nouă ți-ai făcut
 Fără uși fără ferestî,
 În care se putrețesci ;

Nu-i nici uşă de eşit
 Nici feréstră de privit,
 Numai loc de putređit.
 Alérgă la clopotări
 Se tragă clopotu tare
 Se facă resunet mare,
 Se mérgă la Dumneđeu
 Se scie că-mi pare rău.
 Bată-te pustia mórte
 Da aici ce-ai căutat?
 Că nimeni nu te-o chemat.
 Da aici la ce-ai venit,
 Că nimeni nu te-o poftit?
 Şi-ai venit pe drum prin iarbă
 Şi-ai luat ce-o fost de trebă,
 Şi-ai venit pe drum pe jos
 Şi-ai luat ce-o fost frumos;
 Şi-ai venit până la prag
 Şi-ai luat ce mi-o fost drag,
 Şi-ai venit până la mesă
 Şi ni-ai luat cinstea din casă.
 De-ar' fi mórtea schimbătore
 Eu cu dragoste-aş schimba,
 N'aş da pe altu pe nime
 Numai singurel pe mine
 Se nu sciu de scârbă-'n lume.

(Din satul Crucea (Suceva) c. d. V. Filipovici în
 „Şezătorea“ din Fălticeni Nro II. an. II. 1893.

48. **Mórtea și cucul.**

Cântă cucu-'n vêrf de nuc
 Și mórtea-'ntr'un vêrf de ciung.
 Mórtea dice cătră cuc :
 „Dă-mi, cuce, glasul têu mie
 Că-ți voiü fi bună soție !“
 Dar' cucul din graiü grăia :
 „Du-te, mórte, de-acólea,
 Du-te mórte la focul
 Că nu ți-ai aflat omul.
 Glasul eu nu mi l'oi da,
 Căa veni primăvéra Library Cluj
 Și ér' voiü prinde-a cânta.
 Că pe unde merg și cânt :
 Es plugarî cu plugurile
 Pëcurarî cu oile
 Neveste cu prânðurile.
 Eu pe unde merg și cânt
 Es bărbați cu plugu-'n câmp
 Nevestele duc de prânđ,
 Bărbații merg șuerând
 Și nevestele cântând
 Și voie bună făcând.
 Tu pé unde mergi și cânti
 Nu mai veđi ochi înfloriți
 Făr' numai painginiți,

Mamele rău despletite
 Nevestele bănuite.
 Tu pe unde mergi și cânti
 Copii mici îi sërăcesci
 Ómenii tineri despărtesci
 Căsi de ómenii pustiesci.
 Cucul dacá a cântat
 Iute-'n casá a sburat
 Și la cap s'a aședat.
 Însé mórtea strașnica
 Iute după el mergea
 La picióre s'aședa
 Și cu cucul se muștra.

(Din gîrurul Năsëndului la S. Fl. Mărian p. 499—500.)

49. Versul judecătii.

Audiți acestea tóte
 Némuri, noróde și glóte,
 Se-ni înțelégă cuvêntul
 Omul de pe tot pámêntul
 C'a lumiî véc se sfârșesce
 Și județul se gătesce.
 La județ de se vor stringe
 Pécătoșii toți vor plânge,

Valea cea de foc va merge
 Ardea pe mulți făr' de lege
 Atunci dreptii s'or alege
 De cei ce-s fără de lege
 Is. Chr. le va dice
 Cu cuvinte de fericite:
 Veniți drepti cătră mine
 Care mi-ați slugit cu bine
 A tatălui blagosloviți
 Cu mine de-'mpărățiți
 Împărăția cea bună
 Cu ângerii dinpreună;
 Acolo se locuiți
 Și-'n veci se vă veseliți.
 Da păcătoșilor va se dică
 Tot cu gróză și cu frică:
 Duceți-ve dela mine
 Că n'ați făcut mie bine
 În muncile de vecie
 Cu diavoli-'ntr'o soție,
 Acolo se locuiți
 Și în veci se vă munciți.
 Plânge-va ceriul atunci
 Vădind păcătoși în munci
 Ângerii încă vor plânge
 Vădind pre iad cum îi stringe

Pre păcătoși de-i înghite
 Intr'acele munci cumplite
 C'acolo sunt munci gătate
 Prin tot felul de păcate :
 Curvarilor li-s gătate
 Paturî de aramă-'nfocate,
 Și celora ce nu lasă
 Pre sërac într'alog casă
 Și acelora li-i gătit
 Frig mare și ger cumplit,
 Celor lacomî li-s gătiți
 Viermiî cei neadormiți.
 Dară cele munci alalte
 Care sunt nenumërate
 Cum e gheena cea-'nfocată
 Cu un foc nestêmpërată.
 Decî tu ôme cu păcate
 Macar de ai și bogătate
 Cu acea nu ti scôte
 Dintr'acelea munci din tôte
 Ci de vei face păcate
 Tocma-'n iad te-or arunca-te
 Tocma-'n iad te vor băga,
 Vei striga și vei sbiera
 Și n'a fi cine-ți ajuta,
 Că Domnul te va uita

Că de Dêns' ti depărta
Și n'a fi cine-ți ajuta.

Pentru acea Dómne sfinte
Și de noi aduți aminte
In raiū se ne sălășluescī
Pre toți se ne odihnescī
Cu toți sfinții dinpreună
In nespusa voiă bună
Și de acum până-'n vecie
Aleluia slavă ție.

(Dintr'un vechiū manuscris aflat la Strâmbul.)
BCU Cluj / Central University Library Cluj.

CUPRINSUL.

	Pag.
Precuvântare	3.
I. Bocete de carî cântă diecii pentru plată.	
1. Versul lui Lazar	9.
2. " " " din Viftania (Variantă)	12.
3. La un tînăr (tînără)	15.
4. La fii morți	16.
5. Vers la pruncî	17.
6. La un pruncî / Central University Library, Cluj	21.
7. La o pruncă tînără mórta	22.
8. La un bărbat mort de tînăr	24.
9. Vers la un bărbat tînăr de care rămîne nevêsta	29.
10. La un bătrân	32.
11. Pe cale cătră țintirim	37.
12. Dinaintea bisericii până la mormênt	44.
13. Când intră in țintirim	45.
14. Versurî din bătrânî. — Cântare la morți	46.
15. Vers la morți tinerî	52.
16. Altul la morți	54.
17. Tristă și de judecată	56.
18. Mult amăgitoare lume	59.
19. Popa vêduv	65.
20. Vers la mórtea lui Vaslie Ciacian	67.
21. Vers la mórtea lui Teodor Muni	71.
22. Părinți mie mult cinstiți	73.

II. Bocete de cari cântă némurile mortului.

	Pag.
1. Leacul	79.
2. "	80.
3. Vers la o fetiță	81.
4. La o copilă	82.
5. Sora după altă soră	83.
6. La o fată mórta	84.
7. La o fată mare	86.
8. Mama după fată	89.
9. Din țera Hațegului	89.
10. Cântarea bradului	99.
11. Vers, care îl cântă fetele prin Bucerdea la juniî orî junele mórte — căroro li se ridică bradul (sulța)	100.
12. Cântecul bradului	102.
13. Cântecul bradului, care-l cântă fetele ce petrec pe feciori când cobóră bradul dela munte	103.
14. Cântecul bradului	106.
15. Bradul	110.
16. Al bradului, când îl duc dimpreună cu mortul în cemeteriü	111.
17. Cântecul stégului	112.
18. Đorile	114.
19. Đorile	118.
20. Un vers, ce se cântă la mórtea unei jună séu unui june	126.
21. La o jună	133.
22. O mamă plânge pre fiul seu	134.
23. La un june	136.
24. La un fecior holteiü	136.

	Pag.
25. Cum se bocescce mama după fiu?	139.
26. Mama după fiu	140.
27. O fată plânge pre maică-sa	142.
28. Surorile cântă la un frate	145.
29. Cântecul cel mare	146.
30. Cântecul cel mare. (Variantă)	149.
31. La un tinăr	153.
32. La un tinăr ori tinără ce móre primăvéra	154.
33. La un bărbat, care murind își lasă ne- vésta véduvă cu mai mulți prunci orfanî	155.
34. La un bărbat	156.
35. Soția după bărbat	157.
36. Muierea după bărbat	157.
37. Nevésta după bărbat	158.
38. O muieré după bărbat	158.
39. Copii plâng pe tată	159.
40. După o nevastă cu copii	160.
41. La o nevastă tinără	162.
42. O fată după măsa	165.
43. Copii plâng pe mamă	165.
44. Pe drum cătră cemeter, muierea după soț	166.
45. La mormânt	166.
46. Când îl pun în grópă	167.
47. Varîi	168.
48. Mórtea și cucul	184.
49. Versul judecății	185.

